

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ · ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 29^ο · ΑΘΗΝΑΙ · 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1915 · ΑΡΙΘΜΟΣ 1075

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ 1915

Όλοκόκκινο, βουτηγμένο εις τὸ αἷμα, ποτισμένο μὲ τὰ δάκρυα κλείει τὴν τελευταία του σελίδα τὸ 1915. Δὲν ὑπάρχει ἴσως εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος, χρόνος πλέον πένθιμος, πλέον τραγικός, πλέον σκληρὸς καὶ ἀμείλικτος, ὅσον αὐτός. Ἐκυφορήθη εἰς τὸ μῖσος, εἰς τοὺς πάγους, εἰς τὰ δάκρυα καὶ εἰς τὴν ἀγωνίαν. Ἐγεννήθη καὶ ἔζησε εἰς ἓνα μεγάλο καὶ ἀτελείωτο παγκόσμιον πένθος.

Κάθε μία ἀπὸ τὰς ἡμέρας του, ἀπὸ τὰς ὥρας του, ἀπὸ τὰς στιγμὰς του μετροῦται μὲ ἀνυπολογίστους καταστροφάς. Κανεὶς Νέρων ἀπὸ τοὺς φημισμένους καταστροφῆς τῆς ἀνθρωπότητος, κανεὶς βάρβαρος καὶ ἄγριος διώκτης τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲν ἔχυσεν, ἀφ' ὅτου ὑπάρχει κόσμος, περισσότερον αἷμα χριστιανικὸν ἀπὸ τοὺς χριστιανούς. Ἄυτοκράτορας καὶ βασιλεῖς καὶ ἰσχυροὺς τῆς γῆς, οἱ ὅποιοι ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ τῶν χριστιανῶν αἱματοκυλίουσιν σήμερον τὴν ἀνθρωπότητα. Ἔτος θανάτου, ἔτος ἐρημώσεως, ἔτος ἐρειπίων, ἰδοὺ ὁ ἀπολογισμὸς τῶν τριακοσίων ἐξήντα πέντε ἡμερῶν τοῦ 1915. Ἔτος ἀπογνώσεως καὶ ἀλλοφροσύνης τῶν μεγαλύτερων ἐθνῶν καὶ λαῶν, οἱ ὅποιοι μὲ τὰ σκήπτρα τῆς ἀνωτέρας πνευματικῆς ζωῆς εἶχαν ἀναλάβῃ νὰ μεταδώσουν καὶ εἰς τὰς ἀπωτάτας τοῦ κόσμου γωνίας τὸ φῶς τῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἔτος, ποῦ ἐχάραξε μὲ μελανὰ γράμματα ἀπὸ

τὴν πρώτην ἕως τὴν τελευταίαν του σελίδα τὴν χρεοκοπίαν τοῦ χριστιανισμοῦ, τῆς ποιητικωτέρας καὶ εὐγενεστερας τῶν θρησκειῶν. Ἔτος ποῦ κατέπνιξε μέσα εἰς φονικὰς ἐφευρέσεις κάθε ὑψηλὸν τῆς ἐπιστήμης ἰδανικόν, κάθε ἀνακάλυψιν εὐεργετικὴν διὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Ἔτος ποῦ ἀνέτρεψε κάθε ἀρχὴν τιμῆς, κάθε ἰδέαν δικαιοσύνης. Ἔτος ποῦ ἐξεθεμελίωσε τοὺς ὠραίους ναοὺς τῆς τέχνης καὶ ἐσκόρπισε τὸ ἄγριον σκότος τοῦ μεσαίου αἰῶνος εἰς ὅλην τὴν πολιτισμένην Εὐρώπην. Ἔτος ποῦ ἤνοιξεν ἀβύσσους, εἰς τὰς ὁποίας ἡ ἀνθρωπότης ὤρμησε τυφλὴ καὶ ἀκράτητος. Ἔτος ποῦ κατεδίκασεν εἰς αὐτοκτονίαν ὅλους τοὺς μεγάλους λαοὺς τῆς γῆς. Ἔτος ποῦ ἀνοίγει δρόμους εἰς τὴν ἐπικρατήσιν φυλῶν βαρβάρων. Ἔτος ποῦ μεταβάλλει εἰς πραγματικὸν τὸν κίνδυνον τῶν κερτίνων λαῶν. Ἔτος θανάτου τῶν ἀνθρώπων καὶ κατάρσεως τοῦ Θεοῦ.

Ἄς ταφῇ μακρὰν εἰς τὰ βάθη τῆς γῆς ποῦ ἐπότισε μὲ αἷματα καὶ ἔσπειρε μὲ κόκκαλα καὶ αὐτὴ ἡ ἀνάμνησίς του ἀκόμη. Ἄπὸ τὴν αἱματοποτισμένην κληρονομίαν σου ἄς μὴ μείνη τίποτε διὰ τὸ νέον ἔτος. Ἡ τελευταία στιγμή σου ἄς βυθισθῇ εἰς τὰ σκότη τοῦ κακοῦ. Ὡς ὑπῆρξες ἡ κόλασις ἐνσαρκωμένη, ἔτσι καὶ νὰ μείνης χωρὶς ἀνάμνησιν διὰ τὸ μέλλον. Διότι θὰ εἶσαι τὸ ὄνειδος καὶ ἡ ἀτιμία εἰς τὴν ὁποίαν μεθυσμένη καὶ ἔξωφρενικὴ ἀνθρωπότης ὠργίασε εἰς ποταμοὺς ἀπὸ τὸ ἴδιον αἷμα της, εἰς πληγὰς ἀπὸ τὰς ἰδίας πληγὰς της. Οἱ στεναγμοὶ τῆς νεότητος τῆς ὁποίας ἔσβυσες τὴν ζωὴν μὲ τὸ ἀπαίσιον

πέρασμά σου ἄς εἶναι ἡ τελευταία κατάρα καὶ ἡ τελευταία καταίγῃς ποῦ θὰ σκορπίσῃ εἰς τὸ ἄπειρον καὶ τὴν σκόνην ἀκόμη τῆς τελευταίας σου σιγμῆς.

Κ. ΠΑΡΡΕΝ

ΑΙΜΑΤΩΜΕΝΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Ξένοι, ἔρημοι, μακρὸν ἀπὸ τοὺς ἀγαπημένους των, μακρὸν ἀπὸ τὸ θάλλος τοῦ σπιτιοῦ ἔωρ τάζουν φέτος διὰ δευτέραν φορὰν οἱ νέοι ὄλης τῆς Ἑδρώπης τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστιογεννῶν. Μητέρες, γυναῖκες, ἀδελφές, ἀγαπημένα πρόσωπα καὶ ἀγαπημένα ἀναμνήσεις, ὅλοι αὐτὸς ὁ κόσμος τῆς σιοργῆς, τῆς χαρᾶς καὶ τῆς εὐτυχίας εἶναι τώρα τὸ φωτεινὸν παρελθόν. μέσα εἰς τὸ σκότος καὶ τὸν πόνον καὶ τὰ βάσανα τοῦ πολέμου.

Ἡ στάνη τῶν ζώων, μέσα εἰς τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη ὁ Χριστὸς ὡς παιδί θεοῦ θὰ ἦτο παράδεισος ἐν συγκρίσει μὲ τὰ βαθεῖα χαρακώματα, ἐπάνω ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἡμέραν καὶ νύκτα πτερυγίζει ὁ θάνατος. Οἱ διωγμοὶ τῶν χρόνων ἐκείνων ἦσαν μαλακώτεροι, ἡπιώτεροι. Οἱ ἄγιοι τόποι εἰς τοὺς ὁποίους διεξήχθη τὸ μυστήριον τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως δὲν ἐγνώρισαν τὰς φρικαλεότητες καὶ τὰς καταστροφὰς τῶν σημερινῶν πολέμων. Ἄν σκληροὶ βασιλεῖς ἐζήτουν τὴν ἐξολόθρευσιν τοῦ ἐκλεκτοῦ τοῦ θεοῦ μὲ τὸν θάνατον ὅλων τῶν ἀγοριῶν τῆς φυλῆς, ὅμως οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ λαοῦ ἤξευραν νὰ ἀποφεύγουν τοὺς κινδύνους καὶ νὰ σώζων τὴν ἀνθρωπότητα. Τότε διὰ τὴν τελειώση ἢ μάχη, ἢ ὁποῖα θὰ ἐφευρεθῆ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν ποθητὴν εἰρήνην ἐσταματοῦσεν ὁ ἥλιος μὲ μίαν ἀπλήν ἀνθρωπίνην διαταγὴν καὶ ἡ γῆ ἐσκεπάζετο μὲ μέλι. Μὲ πέντε λίθους τῆς σφενδόνης τοῦ μικροσκοπικοῦ Δαυὶδ ἀπεφασίζετο ἡ τύχη καὶ ἐλύοντο αἱ διαφοραὶ δύο λαῶν ἐχθρῶν μεταξύ των μέχρι θανάτου.

Ὁ θεὸς εὐρίσκειτο τότε πολὺ πλησιέστερα μὲ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐπενέβαινε εἰς τὰς φιλονικίας καὶ τοὺς συμβιβασμούς των σὰν καλὸς πατέρας παιδιῶν σκληρῶν καὶ ἀνυποτάκτων. Καὶ ὅταν ἐπὶ τέλος ἀπελπίσθη καὶ ἄρχισε νὰ ἐννοεῖ διὰ τὴν κακία καὶ ὁ ἐγωϊσμός καὶ ἡ πλεονεξία ἠπέλουν νὰ μεταβάλουν τὸν κόσμον εἰς κόλασιν ἀπεφάσισε νὰ ἐπέμβῃ ὀριστικώτερα

Τότε περιβλήθη τὴν μορφήν ἀνθρώπου καὶ ἐγεννήθη ταπεινὸς καὶ πτωχὸς διὰ τὴν ἀγωνισθῆναι μὲ τοὺς ταπεινοὺς καὶ νὰ νικήσῃ τὴν σκληρότητα καὶ τὸν ἐγωϊσμόν καὶ τὴν πλεονεξίαν τῶν μεγάλων καὶ τῶν ἰσχυρῶν.

Ἡ πάλῃ του ὑπῆρξε πάλῃ γίγαντος, ἀλλὰ καὶ ἡ νίκη του ἐφάνη πρὸς σιγμὴν μεγάλη. Οἱ ἄνθρωποι οἱ ταπεινοὶ καὶ οἱ μικροὶ ἔγιναν ὀπαδοὶ του καὶ ἠκολούθησαν τὸ παράδειγμα του. Ὅπως ἐκεῖνος ἐκήρυξαν καὶ αἰδιοὶ τὴν ἀγάπην. Καὶ ὅπως ἐκεῖνος ἐμαρτύρησαν καὶ ἀπέθαναν διὰ τὴν ὠραίαν θρησκείαν τῆς ἀγάπης.

Εἰς τὴν ἐνανθρωπίσιν τοῦ αὐτῆν ἐνεφανίσθη ὡς μέγας εἰρηνοφίλος καὶ μέγας ἀλιτρούσιτῆς. Δὲν ἐφοβέριζε πλέον καὶ δὲν ἐθύμωνε καὶ δὲν ἠπέλει θάνατον καὶ καταστροφήν εἰς τοὺς ἀπειθοῦντας εἰς τὰς ἐντολάς του. Ἀνέλαβε μόνος μὲ τὸν σταυρὸν εἰς τοὺς ὤμους τὰ πάθη καὶ τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου. Ὑπὸ τὴν αἰγίδα του ἡ ἀνθρωπότης ἐπάλασε πρὸς τὸ σκότος καὶ ἐκέρδισε τὸ φῶς.

Ἡ ἰπέτειος τῆς ἐνανθρωπίσεώς του εἶναι ἡ καὶ ἐξοχὴν ἡμέρα τῆς σιοργῆς καὶ τῆς τρυφερότητος παντοῦ ὅπου ἡ θρησκεία του εἰσέδουσε, μεταξύ ὅλων ὅσοι ἐξεπολιτίσθησαν μὲ τὰς ἀρχάς του. Τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἡ ἀνθρωπότης ἀδελφόνεται, δὲν ὑπάρχουν φίλοι καὶ ἐχθροὶ, τὰ μίση καὶ τὰ πάθη λησμονοῦνται.

Μόνον ὁ πόλεμος, ὁ ἄγριος καὶ φονικὸς πόλεμος ἔρχονται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καὶ ἀνασκάπτουν ἀπὸ αὐτὰ τὰ θεμέλια τὸ ὠραῖον οἰκοδόμημα τῆς ἀγάπης. Μόνον οἱ πόλεμοι σκληραίνουν τόσο τὴν ψυχὴν ἐκείνων ποῦ τοὺς προκαλοῦν καὶ τοὺς ἐπιβάλλουν, ὥστε νὰ μὴν δρῶνται εἰς αὐτὴν τὴν δύναμιν, οὔτε νὰ λυπηταῖ, οὔτε νὰ πονῆ, οὔτε νὰ ἀγαπᾷ, οὔτε νὰ πάσχη.

Θύματα τῆς σκληρότητος αὐτῆς εἶναι σήμερον ἡ νεολαία ὀλόκληρος τῆς Ἑδρώπης, εἶναι οἱ πολῖται κάθε λαοῦ, ὁ ὅποιος ἐδεκατίσθη ἀκριβῶς ἀπὸ ὅ,τι εἶχε νέον καὶ ὠραῖον, ἀπὸ κάθε σφρῆγος καὶ κάθε ἀκμῆν, ἀπὸ κάθε ἐλπίδα καὶ κάθε ἰδανικόν.

Κάτω ἀπὸ τὰ χαρακώματα ὁ ἄνθρωπος ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἀρχέγονον καὶ πρωτογενῆ ἐποχὴν, ὁπότε εἶχε νὰ παλαίσῃ πρὸς τὰ ἄγρια στοιχεῖα τῆς φύσεως καὶ πρὸς τὰ φρικώδη ἐνστικτα κάθε θηρίου καὶ κάθε ἐρπειοῦ. Τὰ θηρία σήμερον ἐμφανίζονται μὲ στόματα πύρινα εἶτε ἀπὸ τὰ βάρη τῶν πόντων καὶ ἀπὸ τὰ ἔγκαια τῆς γῆς, εἶτε ἀπὸ τὰ ὑψη τῶν οὐρανῶν. Ἡ πάλῃ τῶν στοιχείων εἶναι ἐπίσης τρομερὰ καὶ ὁ ἄνθρωπος, θῦμα ἐξ ἴσου τούτων καὶ ἐκείνων δὲν πιστεύει πλέον εἰς ἐκεῖνον, ὅστις τοῦ ὑπεσχέθη τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐτυχίαν ἐπάνω εἰς τὴν γῆν.

Ἡ ὠραία ἑορτὴ τῆς θείας ἐνανθρωπίσεως, ἡ ἑορτὴ ποῦ συνεκέντρωνε ὅλα τὰ μέλη μιᾶς οἰκογενείας, ποῦ ἐσυμφιλίωνε τοὺς ἐχθροὺς καὶ

Ἡ ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑ ΛΕΤΙΤΖΙΑ ΜΠΟΝΑΠΑΡΤΕ

ἐδυνάμωνε τὴν ἀγάπην τῶν φίλων ἐορτάζεται ἐφέτος μὲ πένθος καὶ πόρους καὶ δάκρυα
"Ἄδικα λοιπὸν ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ὁ θεὸς ὡς ἄνθρωπος; Ἄδικα ἐγεννήθη εἰς τὴν φάτιν τῶν ἀλόγων; Καὶ ἄδικα ἔκλαυσεν ἐλόησε καὶ ἐμαρτύρησεν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ;

Χριστιανή.

ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 1915

Ἐὰν ὁ ὑπολογισμὸς τοῦ 1915 εἶνε τρομερὸς διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἐν γένει, ἐὰν τὸ δοσοληπτικόν του βιβλίον ἐγράφη μὲ αἷμα, ἔχει ὅμως καὶ μίαν ὠραίαν σελίδα, εἰς τὴν ὁποίαν μὲ γουσσά γράμματα ἀναγράφεται ἡ δρᾶσις τῆς γυναικός. Εἰς ὅλα τὰ ἐμπόλεμα κράτη, εἰς ὅλους

τοὺς ταλαιπωρουμένους λαούς, παντοῦ ἡ γυναῖκα μὲ τὸν σταυρὸν εἰς τὸ χέρι καὶ μὲ τὴν συμπάθειαν εἰς τὴν ψυχὴν, ὅλη αὐταπάφην καὶ ὅλη θυσία εἰργάσθη πῶς νὰ μετριάσῃ τὸ κακόν, πῶς νὰ ἐπουλώσῃ πληγὰς καὶ νὰ σκορπίσῃ ἐλπίδα καὶ φῶς καὶ παρηγορίαν.

Εἶτε εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν πολεμούντων, εἶτε παρὰ τὴν κλίνη τῶν ἀπελπισμένων, εἶτε πλησίον τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἐπιστράτων, παντοῦ ἡ γυναῖκα ἀνέπτυξε καταπληκτικὴν δραστηριότητα, παντοῦ ἐξήτησε μὲ τὴν ἀγάπην τῆς νὰ ἀντισταθμίσῃ τὰ φοβερὰ δυστυχήματα τοῦ πολέμου. Διὰ τὴν γυναῖκα δὲν ὑπάρχουν ἐχθροὶ καὶ φίλοι, δὲν ὑπάρχουν μίση φυλετικά καὶ πάθη καὶ φανατισμοί. Ὑπάρχουν μόνον ἄνθρωποι, θύματα τῶν περιστάσεων, ὑπάρχουν δυστυχεῖς ποῦ ἔχουν ἀνάγ-

ζην από παρηγορίαν, πληγωμένοι ποῦ ζητοῦν νοσηλείαν, διωγμένοι ποῦ ζητοῦν προστασίαν.

Εἰς ἓνα διεθνή Σύνδεσμον τῶν γυναικῶν τῶν ἐμπολέμων κρατῶν κατηρτίσθη μία ἐπιτροπή, ἡ ὁποία σκοπεῖ μεταξὺ ἄλλων νὰ ἐπιτύχη μίαν τοιαύτην γενικωτέραν συνενόησιν. Ἡ ἐπιτροπή αὕτη ἀπετάθη μέχρι τοῦδε εἰς τὴν πριγκήπισσαν Λετίτσιαν τῆς Ἰταλίας καὶ εἰς τὴν κ. Ἰουλιέτταν Ἀδάμ, ζητοῦσα τὴν βοήθειάν των. Ὑπάρχει ἡ ἰδέα νὰ ζητηθῇ πρὸς τοῦτο ἡ συνδρομὴ ὄλων τῶν αὐτοκρατορισσῶν καὶ βασιλισσῶν τῆς Εὐρώπης, καθὼς καὶ ὄλων τῶν γυναικείων σωματείων τοῦ κόσμου.

Ἐλπίζεται ὅτι ἡ ἐκκλησίαις αὕτη, ἐὰν δὲν δυνηθῇ νὰ ἐπιρρασῇ τὴν πολεμικὴν παραφροσύνην, θὰ ἀνακουφίσῃ τοὺλάχιστον ὄλους τοὺς δυστυχεῖς, οἵτινες εἴτε ὡς τραυματίαι, εἴτε ὡς ἀγμάλωτοι τ' ἔθενται ἐκτὸς πολέμου καὶ ὑποφέρουν ἀληθινὰ μαρτύρια εἰς ξένας χώρας, μακρὰν τῶν ἰδικῶν των, ἐγκαταλελειμμένοι καὶ περιφρονούμενοι.

ΑΙ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 1915

Γόνιμον τὸ 1915 εἰς ὥραιάν καὶ εὐγενῆ γυναικείαν δράσιν μέσα εἰς τὸν ἀντίκτυπον τῆς πολεμικῆς παραζάλης, ἡ ὁποία ἔθεσε καὶ ἡμᾶς εἰς τὴν αὐτὴν περίπου μὲ τοὺς ἐμπολέμους μοῖραν. Ἡ ἐπιστράτευσις ἡ καθολικὴ, ἡ ὁποία ἀπέσπασε τόσας χιλιάδας ἀνδρας ἀπὸ τὰς οἰκογενείας των ὁ φόβος περιπλοκῆς ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν, ἡ οἰκονομικὴ κρίσις τῆς χώρας, ἡ συγκέντρωσις τόσων προσφύγων ἰδικῶν μας καὶ ξένων ἐδημιούργησαν καθεστὸς δυστυχίας καὶ ἀθλιότητος τῶν λαϊκῶν ἰδία τάξεων, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ ἐπέμβασις τῶν γυναικείων ἰδρυμάτων ἐπέφερε μεγάλην καὶ εὐεργετικὴν ἀνακούφισιν.

Ὁ Πατριωτικὸς Σύνδεσμος, τὰς βάσεις τῆς διοργανώσεως τοῦ ὁποίου εἶχε θέσει ἡ Α. Μ. ἡ Βασίλισσα ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1914, εὐρέθῃ εὐτυχῶς ἔτοιμος ὅπως ἀντιμετώπισῃ ἀποτελεσματικῶς τὴν κατάστασιν. Ἡ πρωτεύουσα καὶ αἱ μεγαλήτεροι ἐπαρχιακαὶ πόλεις, ὡς ἡ Θεσσαλονίκη, τὰ Ἰωάννινα, ἡ Καβάλλα, αἱ Πάτραι καὶ ἡ Κέρκυρα ἐβρέθησαν διὰ τοῦ Πατριωτικοῦ Συνδέσμου εἰς σχετικὴν ἐπάρκειαν, ὅπως ἀνταποκριθῶν εἰς κάθε ἀνάγκην τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἐπιστράτων, προετοιμίσουν νοσοκομειακὸν ὕλικόν διὰ κάθε ἐνδεχόμενον, ἐφοδιάσουν τοὺς σταθμοὺς μὲ ὅλα τὰ χρήσιμα καὶ ἀπαραίτητα, κατὰ τρόπον καὶ μεθοδικότητα διοργανώσεως, ἡ ὁποία χαρακτηρίζεται τελείως τὸ διοργανωτικὸν καὶ οἰκοκυρικὸν ἄλλαντον τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης.

Ἡ λειτουργία ὀκτῶ συσσιτίων εἰς Ἀθήνας, δύο εἰς Πειραιᾶ καὶ ἀνὰ ἑνὸς εἰς τὰς Πάτραις, τὴν Καβάλλα, τὴν Θεσσαλονίκην καὶ τὴν Κέρκυραν ὑπῆρξε βεβαίως τὸ εὐεργετικώτερον σημεῖον τῆς δράσεως τοῦ Πατριωτικοῦ. Ἐξ ἄλλου ἡ τακτικὴ παροχὴ γάλακτος, ἡ περίθαλψις ἐπιτόκων καὶ νεογνῶν, ἡ νοσηλεία ἀσθενῶν, μὲ διοργανώσιν πρωτίστης τάξεως ὑπὸ τὴν κ. Ἐλμίναν Νάξου, ἡ ὁποία διήρσεσε τὴν πόλιν εἰς πενήντα ἐνορίας, ἔταξεν ἀνὰ μίαν κυρίαν εἰς ἑκάστην ἐξ αὐτῶν καὶ τὰς ἐφοδιάσε μὲ γάλα, ἰατροὺς, φάρμακα καὶ δελτία συσσιτίων. Εἰς τρόπον ὥστε ἡ ὑπηρεσία ἐγίνε καὶ γίνεται μὲ ταχύτητα ἀκρίβειαν καὶ ἀληθινὴν συμπάθειαν καὶ ἀγάπην πρὸς ὅλας τὰς δυστυχεῖς. Αἱ ἐργαζόμεναι σήμερον εἰς τὸν Πατριωτικὸν Σύνδεσμον Ἑλληνίδες τῆς Πρωτεύουσας καὶ τῶν ἐπαρχιῶν, ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς Α. Μεγαλειότητος ἀνέρχονται εἰς πολλὰς ἑκατοντάδας, αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ διπλασιασθοῦν εὐθὺς ὡς ληφθῇ ἀνάγκη.

Ὅ, τι ἀποτελεῖ καὶ διὰ τὴν εἰρήνην καὶ διὰ τὸν πόλεμον εἰς πᾶσαν ἄραν καὶ στιγμὴν εὐεργεσίαν μεγάλην διὰ τὸν τόπον εἶναι ἡ Παιδικὴ Κλινικὴ τῶν μαθητῶν τῶν σχολείων, ἡ ὁποία ἰδρύθη τὸ ἔτος αὐτὸ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς κ. Ἐλένης Δαμαλᾶ καὶ μὲ διευθύνοντα καὶ ἐποπτεύοντα ἰατρὸν τὸν διακεκριμένον ὑγιεινολόγον κ. Ἐμ. Λαμπαδάριον. Περιλαμβάνει ὄλους τοὺς κλάδους τῶν παθήσεων, εἰς τὰς ὁποίας ὑπόκεινται τὰ παιδιὰ μὲ εἰδικὸς ἰατροὺς δι' ἕκαστον νόσημα. Ἡ ἐγκατάστασις τῆς μαθητικῆς Κλινικῆς τιμᾶ καὶ τὸν διοργανωτὴν ἰατρὸν καὶ τὰς κυρίας τοῦ τμήματος καὶ δίδει ἓνα μέτρον ἀνώτερον πολιτισμοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Διότι μόνον λαοὶ πολιτισμένοι θέτουν τὴν ὑγείαν τῶν παιδιῶν εἰς τὴν πρώτην καὶ ἐπισημοτέραν μοῖραν καὶ προλαμβάνουν τὸν ἐκφυλισμὸν τῶν γενεῶν τοῦ μέλλοντος διὰ τῆς ὑγιεινῆς τῆς παιδικῆς ἡλικίας.

Ὁ Πατριωτικὸς Σύνδεσμος ὡς ἐκ τῆς εὐρύτητος τοῦ κύκλου τῶν ἐργασιῶν του ἀλλὰ καὶ τῆς συμπτώσεως αὐτῶν μετ' ἄλλων σωματείων συνεκέντρωσε τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς γυναικείας δράσεως κατὰ τὸ 1915. Πολυτίμους ἐν τούτοις παρέσχον ὑπηρεσίας καὶ τὰ ἄλλα γυναικεῖα σωματεῖα, ὡς ἡ Ἐνωσις τῶν Ἑλληνίδων, τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων, τὸ Φθ.σ.ια.τρ.εῖον, τὸ Νοσοκομεῖον Θυμάτων Πολέμου, αἱ Παιδικαὶ Ἐξοχαί, αἱ Πολυκλινικαί, τὰ Ἄσυλα Ἐργατιδῶν καὶ Ἀνιάτων, ἡ Ἐλεήμων Ἀδελφότης, ἡ Φιλόπτωχος Ἐταιρεία, τὸ Ἀμαλεῖον Ὁρφανοτροφεῖον, ἡ Πηρόδος, ἡ Βασιλικὴ Σχολή, τὸ Ἐργαστήριον τῶν Ἀπόρων κλ.

Ἡ Δ^ας ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΟΥ
Κυρία ἐπὶ τῶν τιμῶν τῆς Βασιλίσσης, καὶ Ἀντιπρόσωπος Αὐτῆς
εἰς τὸν Πατριωτικὸν Σύνδεσμον.

Ἡ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ

Εἰς τὴν πολυπόνητον καὶ ὥραιάν τοῦ Συνδέσμου δράσιν ὑπάρχει πλὴν τῶν κ. κ. Ἀντιπροέδρων καὶ μίαι ἐργάτις πολύτιμος καὶ ἀκαταπόνητος ἡ δις Ἀγγελικὴ Κοντοσταύλου ἡ Ἀντιπρόσωπος τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης τὴν ὁποίαν ἀντιπροσωπεύει ἡ ἐπὶ τῶν τιμῶν Κυρία δις Ἀγγελικὴ Κοντοσταύλου.

Ἡ δις Κοντοσταύλου ἀποτελεῖ μίαν ἐντελῶς ἰδιαίτερον ἀδελκὴν φνοιογνωμίαν. Ἡ πρὸς τὴν Βασιλίссαν ἀγάπη τῆς, ἡ ὁποία ἐγγίζει τὰ ὄρια φανατικῆς λατρείας, τὴν ἔχει μνήσει εἰς κάθε σκέψιν, εἰς κάθε αἴσθημα καὶ εἰς κάθε ἐπιθυ-

μίαν τῆς Α. Μεγαλειότητος. Κατόρθωσε ἐκ τούτου νὰ εισδύσῃ εἰς τὸ βάθος τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ψυχῆς Τῆς καὶ νὰ ἐνσαρκώσῃ τοὺς λογιμοὺς καὶ τὰς ἐπιθυμίας Τῆς. Πνεῦμα γοργόν καὶ ταχύ, μνήμη καταληκτικῶς ἀπέραντος, σύστημα καὶ μεθοδικότης εἰς τὴν ἐργασίαν, ἰδοὺ τὰ ἐφόδια, τὰ ὁποῖα συμπληροῦν τὸ ἔργον τῆς καλωσύνης καὶ ἀφοσιώσεως τῆς Ἀντιπροσώπου τῆς Α. Μεγαλειότητος.

Εἴτε εἰς τὸν Πατριωτικὸν Σύνδεσμον, τοῦ ὁποίου ἡ ποικίλη σύνθεσις καὶ λειτουργία ἀποτελεῖ ἐργασίαν διοικητικὴν πολὺ δύσκολον, εἴτε εἰς κάθε ἄλλην δράσιν τῆς Α. Μεγαλειότητος, ἡ δις Κοντοσταύλου ἐπαρκεῖ θαυμα-

σίως, κανονίζουσα, ερμηνεύουσα, οδηγούσα σύμφωνα πάντοτε με τὰς βλέψεις, με τὰς αρχάς, με τὴν σκέψιν τῆς Βασιλείας. Είναι ὁ λεπτός καὶ ἀόρατος μοχλὸς ποῦ ἀντλεῖ τὴν ἐνέργειαν καὶ τὸ φῶς· του ἐκ τῶν ἄνω καὶ κινεῖ με μεταξὺ πάντοτε τῆματα τὴν μεγάλην καὶ πολύπλοκον μηχανὴν μιᾶς ὑπερόγκου δράσεως, ἡ ὁποία ἀπλώνεται βαθμῶδ' ἐκ τῆς ἑλλάδος εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅλην καὶ περιλαμβάνει εἰς τὸν εὐεργετικὸν κύκλον τῆς τόσας ἀκτῖνας εὐποίας καὶ προόδου.

Νομίζω ὅτι σπανίως ἔλαχε τόσον ὠραῖος κλῆρος καὶ τόσον εὐγενὴς κατεύθυνσις εἰς κυρίαν τῆς Ἀθῆνης. Συνήθως αἱ κοσμικαὶ ὑποχρεώσεις, αἱ ὑποδοχαὶ καὶ αἱ ἐπίσημοι παραστάσεις καταναλίσκουν τὴν ζωὴν τῶν προσώπων, τὰ ὁποῖα τίσσονται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν μεγάλων τῆς γῆς.

Ἡ Βασίλισσα Σοφία, ἐλάχιστη κοσμικὴ, ἀπαλάσσει καὶ τὰς κυρίας τῆς ἀκολουθίας τῆς τῆς ἀκόπου καὶ ματαιίας καταπονήσεως τῶν κοσμικῶν ἀποκλειστικῶς καθηκόντων. Τὴν Ἀτομικὴν τῆς κατεύθυνσιν τὴν γεμάτην δρᾶσιν καὶ αὐτενέργειαν ἐπὶ παντὸς σημείου τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ἀφελίμου ἔχει ἐμπνεύσει εἰς τὴν Ἀθῆν τῆς, τὴν τελείως ἀνταποκρινομένην πρὸς τὴν λιτότητα, ἀλλὰ καὶ τὸ εὐγενὲς μεγαλεῖον τῶν Ἑλληνικῶν παραδόσεων.

Ἡ ΔΡΑΣΙΣ ΤΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 1915

Ἡ ἑναρξίς τῆς ἐκδόσεως τῆς Παιδικῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων ἀποτελεῖ ἕνα νέον προδευτικὸν σταθμὸν τοῦ σωματείου, τὸ ὁποῖον εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μεταξὺ τῶν κυριωτέρων τμημάτων τοῦ ἴδρουσε καὶ τμημα Παιδαγωγῶν καὶ μητέρων.

Ἡ συνενόησις τῶν δύο αὐτῶν παραγόντων τῆς παιδικῆς μορφώσεως καὶ τῆς παιδικῆς χαρᾶς, ἀποτελεῖ βεβαίως τὴν βάσιν δημιουργίας γενεῶν τοῦ μέλλοντος, καλλιτέρων ἀπὸ τὰς σημερινάς. Ἀποτέλεσμα τῆς συνεργασίας αὐτῆς εἶναι ἡ Παιδικὴ βιβλιοθήκη, αἱ Παιδικαὶ Κυριακαὶ τοῦ Λυκείου ἡ παροχὴ ἐνδυμάτων πρὸς τὰ παιδιὰ τῶν πτωχοτέρων ἐπιστράτων, ἡ παροχὴ χαρᾶς καὶ ψυχαγωγίας εἰς τὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ.

Ἐὰν αὐτὴ καὶ μόνη ἡ ἐργασία περιλαμβάνετο εἰς τὸ πρόγραμμα τοῦ Λυκείου θὰ ἦτο ἀρκετὴ διὰ τὸ ἐξασφαλίσαι τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς κοινωνίας. Τὸ ἔτος δὲ 1915 μέσα εἰς τὰ

Ἡ κ. ΟΛΓΑ ΒΕΛΛΙΝΗ

Ἡ ἰδρύτρια τῆς Παιδικῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων.

πυκνὰ σκότη τοῦ ἀνθρωπίνου ἀλληλόσπαραγμοῦ ἔχει νὰ ἀναγράψῃ με ὠραία φωτεινὰ γράμματα τὴν ἐργασίαν, ἡ ὁποία διωργανώθη καὶ ἐπραγματοποιήθη ἀπὸ τὰς κυρίας τοῦ Λυκείου χάριν τῶν παιδιῶν.

Ἡ Παιδικὴ Βιβλιοθήκη ἔκαμε τὴν πρώτην τῆς ἐκδοσιν, ὅχι με ἐκδότας κερδοσκόπους, ὅχι με καταβολὴν χρηματικὴν ἐκ τοῦ πτωχοῦ ταμείου τοῦ Λυκείου, ἀλλὰ με τὸ πρακτικὸν πνεῦμα καὶ τὴν γενναίαν συνδρομὴν ἐνὸς ἐκ τῶν πολυτιμοτέρων του μελῶν.

Μεταφράστρια, σοφὴ συγγραφεὺς με τάλαντον καὶ ἐκδότις μαζὴ ἡ κ. Ὀλγα Βελλίνη δ δει εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Παιδοκόσμον μιᾶν σειρὰν ἀριστοτεχνικῶν τῶν γνωστοτέρων κλασικῶν Ἀγγλῶν συγγραφέων, οἱ ὁποῖοι ἔγραψαν διὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν.

Ἡ κ. Ὀλγα Βελλίνη μητέρα ποῦ ἐπόνεσεν ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην, διότι κακὴ μοῖρα τῆς ἀπέσπασε ἀπὸ τὴν τρυφερὰν ἀγάπην τῆς τὸ μονάκριβο παιδί τῆς, γίνεται ὀλίγον ἡ πνευματικὴ μητέρα ὅλων τῶν παιδιῶν, τῶν ὁποίων τὴν φαντασίαν θὰ τροφοδοτήσῃ καὶ τὴν ψυχὴν θὰ ἀφυπνίσῃ εἰς κόσμους ὠραίους με τὸ ἔργον ποιητῶν τῆς περιωπῆς τοῦ Δίκεως καὶ τοῦ Σαῖκσπηρ, τῶν ὁποίων τὴν μετάφρασιν καὶ ἐκδοσιν ἀνέλαβε.

Μαζὴ με τὴν Παιδικὴν Βιβλιοθήκην καὶ ὡς συμπλήρωμα αὐτῆς πρέπει νὰ θεωρηθῶν αἱ Παιδικαὶ Κυριακαὶ τοῦ Λυκείου, ἡ πρώτη συ-

στηματικὴ φροντίς καὶ ἐργασία ποῦ ἐλήφθη ἔως τώρα διὰ μιᾶν ψυχαγωγίαν τῶν παιδιῶν, εὐγενικήν, εὐχάριστον, ἀκίνδυνον, καθαρὸ σωστικὴν.

Διότι σώζει τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὴν κακὴν συνήθειαν νὰ διασκεδάζουν εἰς τὰ ἴδια κέντρα με τοὺς μεγάλους, νὰ βλέπουν θεάματα, διὰ τὰ ὁποῖα κοκκινίζουν οἱ μεγάλοι καὶ νὰ ἀκούουν πράγματα, τὰ ὁποῖα μέσα εἰς ὀλίγας στιγμὰς καταστρέφουν κάθε ἀθωότητα καὶ κάθε ψυχικὴν εὐγένειαν.

Ὑπὸ τὴν ἔποχην αὐτὴν αἱ Παιδικαὶ Κυριακαὶ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ καλλίτερα καὶ εὐγενικώτερα γυναικεῖα ἔργα ποῦ ἔχει νὰ ἀναγράψῃ εἰς τὸ ἐνεργητικὸν του τὸ ἔτος, τὸ ὁποῖον κατὰ τὰ ἄλλα τελειώνει τόσον τραγικὰ. Ἡ καλλιέργεια διὰ τῆς συμπαθείας καὶ τῶν εὐπόρων μικρῶν πρὸς τὰ πτωχὰ τῶν ἐπιστράτων εἶναι ἀκόμη ἕνας μεγάλος μορφωτικὸς παράγων καὶ ἕνας μοχλὸς δυνατὸς ἀλληλεγγύης μεταξὺ ὅλων τῶν μικρῶν τῆς σήμερον καὶ τῶν μεγάλων τῆς αὔριον.

Διότι τὸ τμήμα τῶν Παιδαγωγῶν καὶ τῶν Μητέρων, σοφώτατα διοικούμενον, κατώρθωσεν ὥστε τὰ μικρὰ νὰ συντελέσουν καὶ αὐτὰ. ὅπως ἐνδυσθῶν τὰς ἡμέρας αὐτὰς περὶ τὰ χίλια πτωχὰ παιδιὰ, τὰ ὁποῖα ἡ ἐπιστράτευσις ἐχώρισεν ἀπὸ τοὺς φυσικοὺς προστάτας των.

Εἰς τὸ ἔτος αὐτὸ πρέπει νὰ καταλεχθῇ καὶ ἡ ἴδρυσίς δύο νέων Παραρτημάτων τοῦ Λυκείου εἰς τὴν Σύρον καὶ εἰς τὰ Χανιά. Τὸ τῆς Σύρου ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τῆς κ. Γιαννικογλοῦ κατώρθωσεν εἰς ὀλίγον, σχετικῶς, διάστημα νὰ καταρτίσῃ σπουδαιότατα τμήματα, νὰ διδάξῃ τοὺς Ἑλληνικοὺς χορούς, νὰ διοργανώσῃ μουσικὰς συγκεντρώσεις καὶ τέλος νὰ κατασκευάσῃ περὶ τὰ διακόσια φορέματα διὰ τὰ μικρὰ τῶν ἐπιστράτων.

Τὸ Λύκειον Χανίων ὑπὸ Πρόεδρον τὴν κ. Κλεοπάτραν Σκουλούδη προέβη ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν λειτουργίας εἰς δρᾶσιν εὐεργετικωτάτην, διότι κατώρθωσε νὰ χορηγήσῃ βοηθήματα εἰς τὰς πτωχὰς οἰκογενεῖας τῶν ἐπιστράτων διὰ μηνιαίων εἰσφορῶν τῶν μελῶν του, νὰ ἐτοιμάσῃ φορέματα καὶ νὰ διοργανώσῃ μουσικὰς συγκεντρώσεις με ἐπιτυχίαν ἀναγνωρισθεῖσαν παρ' ὅλης τῆς κοινωνίας τῆς Κρητικῆς Πρωτεύουσος.

Αἱ θαυμάσια ἄλλως τε προόδοι τοῦ Παραρτήματος Πατρῶν, ἐφραμίλλου ἤδη σχεδὸν πρὸς τὸ τῶν Ἀθηνῶν, πρόκεινται ὡς εὐγενικὸν παράδειγμα πρὸς ἀπομίμησιν καὶ ὡς ἐνίσχυσις εἰς τὴν γνώμην ὅτι αἱ Ἑλληνίδες τῶν ἐπαρχιακῶν πόλεων ὅταν θέλουν νὰ ἐργασθῶν, ἔχουν ὅλα τὰ στοι-

χεῖα καὶ ὅλα τὰ ἐφόδια μιᾶς ἐπιτυχίας εὐεργετικῆς, διότι καὶ εἰς τὴν πρόοδον τοῦ κοινωνικοῦ των περιβάλλοντος συντείνουν καὶ τὴν φιλανθρωπίαν ἐξυπηρετοῦν.

ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ Εἰς τὰς ἐπιστήμας καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν

Τὸ ζήτημα τῶν ἐπιστημῶν γυναικῶν ἔχει λυθῆ πλεόν. Σήμερον δὲν ὑπάρχει λαός, οὔτε καὶ ἀπὸ τοὺς βαρβαροτέρους ἀκόμη, ὁ ὁποῖος νὰ μὴν ἔχη γυναῖκας ἐπιστήμονας. Ἡ Κίνα καὶ αἱ Ἰνδία ἡ Τουρκία καὶ ἡ Περσία κατακλύζονται ἀπὸ γυναῖκας ἐπιστήμονας.

Ἄλλ' εἶναι πλανημένη ἡ γνώμη ὅτι μόνον ὁ νεώτερος ποιτισμὸς ἀναγνωρίζει εἰς τὴν γυναῖκα τὴν ἰδιοφυίαν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἐπιστημονικῆς μορφώσεως. Ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ὅσαι γυναῖκες ἐπεδόθησαν εἰς μελέτας ἐπιστημονικὰς διεκρίθησαν μεταξὺ τῶν συναδέλφων τῶν ἀνδρῶν.

Ἡ Ἀγανίκη τῆς Θεσσαλίας εἶχεν ἐπιδοθῆ εἰς ἀστρονομικὰς μελέτας, τοιαύτας δὲ ἀστρονομικὰς παρατηρήσεις καὶ ἀνακαλύψεις ἔκαμεν, ὥστε ἐπροκάλεσε τὸν θαυμασμὸν τῶν συναδέλφων τῆς ἀνδρῶν.

Ἡ Ἰππάρχεια, σύζυγος τοῦ φιλοσόφου Κράτωνος συνέγραψε πολλὰ φιλοσοφικὰ συγγράμματα τόσον σοφά, ὥστε τῆς ἀπεδόθη δικαίως ὁ τίτλος τῆς σοφῆς.

Τὸ Λεόντιον ἡ φίλη τοῦ Ἐπικούρου ἐδίδασκε καὶ ἀνέπτυσε τὴν φιλοσοφίαν τοῦ διδασκάλου τῆς, ὥστε νὰ προκαλῆ τὴν ἐκπληξιν τῶν ἀκροατῶν τῆς διὰ τὴν λεπτότητα τῆς κρίσεώς τῆς καὶ τὴν ἔκτακτον εὐφραδειάν τῆς.

Ἡ Διοτίμη ὑπῆρξε διάσημος φιλόσοφος, ἡ μόνη ἐκ τῶν συζητητῶν τοῦ Σωκράτους, τὴν ὁποῖαν ἐπῆνει καὶ ἐγκωμιάζε.

Ἡ Λαῖς τῆς Κορίνθου ἐπεβλήθη εἰς τοὺς συγχρόνους τῆς ὅχι μόνην ὡς ὠραία, ἀλλὰ ἰδίως ὡς σοφὴ. Ἡ οἰκία τῆς εἶχε γίνῃ τὸ κέντρον τῶν σοφωτέρων ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς τῆς.

Ἡ κόρη τοῦ Ἀριστίππου Ἀρετὴ ἐσπούδασε ὑπὸ τὸν πατέρα τῆς τὴν φιλοσοφίαν, ἐσυνέχισε τὴν σχολὴν του, καὶ διεκρίθη ὡς διδάσκαλος τῆς φιλοσοφίας. Ὁ Μητροδίδακτος ὑπῆρξεν ὁ ἐξοχότερος τῶν μαθητῶν τῆς. Ἡ Κλεοβουλὴ κόρη φιλοσόφου ἐπίσης ἐσυνέχισε τὴν σχολὴν τοῦ πατρὸς τῆς.

Ἡ Ἀσπασία ὑπῆρξε τόσον σοφὴ, ὥστε ἐλέ-

ΟΙ ΜΑΓΟΙ ΠΡΟ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

γετο ότι έγραψε τους ωραιότερους λόγους του Περικλέους.

Είναι δέ γνωστόν ότι ή αΐθουσά της υπήρξε διάσημος και ότι οι μεγαλύτεροι σοφοί τής εποχής της ένεπνέοντο από αυτήν.

Ή κόρη του φιλοσόφου Θεόνοσ 'Υπατία είχε κάμει τόσο βαθείας φιλολογικάσ και φιλοσοφικάσ σπουδάσ, ώστε ό σύγχρονος της επίσκοπος Συνέσιος τήν ώνόμαζε διδάσκαλόν του εις τήν φιλοσοφίαν. Άκριβώς δέ αΐ όμιλία της υπέρ

των άρχαίων θρησκειών, αΐ τόσοσ ευγλωττοι έγειναν αίτια και του τραγικού θανάτου της έξ μέρος των φανατικών καλογήρων τής εποχής της.

Ή 'Αθηναΐς ένα άπλουή και άσημο κορίτσι των 'Αθηνών υπήρξε τόσοσ μεγάλη εις τάς ήθικάσ και φιλοσοφικάσ επιστήμασ, ώστε να προκαλέση τόν θαυμασμόν του αυτοκράτορος Θεοδοσίου, ό όποιοσ τής προσέφερε τήν χειρα και τόν θρόνον του και τήν μετωνόμασεν Εϋδο-

Η Α. Β. ΥΨΗΛΟΤΗΣ Η ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑ ΜΑΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΥΙΟΥ ΤΗΣ ΑΝΕΛΑΒΑΝ ΥΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΝ ΤΩΝ
ΤΑ ΟΡΦΑΝΑ ΤΩΝ ΦΟΝΕΥΘΕΝΤΩΝ ΓΑΛΛΩΝ

ξίαν, αποδίδων μὲ τὸ ὄνομα αὐτὸ τὴν ἀξίαν τῆς γυναικός.

Ἡ Θεανὼ μαθήτρια καὶ σύζυγος τοῦ Πυθαγόρα φιλόσοφος καὶ ποιήτρια ὄχι μόνον ἐσυνέχισε τὴν σχολὴν του ἀλλὰ καὶ ἔβαλεν εἰς στίχους δλόκληρον τὸ φιλοσοφικὸν σύστημα του.

Ἡ Λάουρα Μπάση ἐξόχως σοφὴ καὶ εὐγλωττος ὑπέστη δημοσίᾳ τὰς ἐξετάσεις τῆς εἰς τὴν φυσικὴν, τὴν θεολογίαν καὶ φιλοσοφίαν καὶ ἔγινεν εἰς ἐπίσημον καὶ μεγαλοπρεπῆ τελετὴν διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βολωνίας.

Ἡ Μαρία Ἀγνέτι πολὺ σοφὴ μαθηματικὸς διωρίστη καθηγήτρια τῶν μαθηματικῶν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Βολωνίας.

Ἡ Ἰσαβέλλα τῆς Κορδοῦης ἐγνώριζεν εἰς τὴν ἐντέλειαν Ἑλληνικά, Λατινικά, Συριακά καὶ Ἀραβικά. Τῆς ἐδόθη δὲ δικαίως ὁ τίτλος καθηγήτριας τῶν ἄνω γλωσσῶν.

Ἡ Λουίζα Σιγέα ἐκ Τολέδου φιλόσοφος καὶ θεολόγος ἐπιφανὴς ἔγραψεν εἰς τὸν Πάπαν Παῦλον III μίαν ἐπιστολὴν εἰς πέντε γλώσσας: Λατινικά, Ἑλληνικά, Ἑβραϊκά, Ἀραβικά καὶ Συριακά.

Ἡ Αἰμιλία de Breteuil, μαρκισσία τοῦ Châtelet ἠρμήνευσε τὸν Leibnitz, ἐξήγησε καὶ ἐσχολίασε τὸν Νεύτωνα καὶ συνέθετε ὄρους φυσικούς, δι' ὧν ἀπέδειξε ὅλην τὴν βαθύτητα τοῦ μαθηματικοῦ πνεύματός τῆς.

Ἡ νόνα Ὀλίβα de Nantes ἔγινε διάσημος ἀπὸ τὴν ἀνακάλυψιν ἐνὸς νέου φιλοσοφικοῦ καὶ ἰατρικοῦ συστήματος.

Ἡ Δωροθέα Μπούκα διάσημος διὰ τὴν πολυμάθειάν τῆς ἐδίδαξε τὴν φιλοσοφίαν εἰς τὴν Βολωνίαν, ὅπου τῆς ἰδρύθη καὶ ἀγαλμα, ἐνῶ ἡ Ἀγνή Μίλαν εἶχε μεγάλην φήμην ὡς ἀλγεβρίστρια.

Ἡ Πισκοπία Κορνάρου εἶχεν ὑποστῆ θριαμβευτικὰ τὰς ἐξετάσεις τῆς εἰς τὴν φιλοσοφίαν, καθὼς καὶ ἡ Λάουρα Πατίνου.

Ἡ κόμησσα Μαλατέστα ἐδημοσίευσεν μελέτην περὶ τῆς σφαίρας καὶ περὶ τῶν ἀπειρώς μικρῶν τοῦ Νεύτωνα. Τὰ δύο αὐτὰ ἔργα τῆς ἔδωκαν θέσιν μεταξὺ τῶν συγχρόνων τῆς σοφῶν Descartes καὶ Φίλαγγιέρη.

Ἡ Ἰωάννα de Moutaigat ἦτο διάσημος εἰς τὴν φυσικὴν τὰ μαθηματικά καὶ τὴν φυσικὴν ἱστορίαν. Ἦτο δὲ καὶ τόσον καλὴ ποιήτρια ὥστε ἐστεφανώθη κατ' ἐπανάληψιν εἰς τὰ Ἀνθεστήρια τῆς Τουλούζης.

Ἡ Αἰκατερίνη Coekburne εἶχε τόσας φυσικὰς καὶ μαθηματικὰς γνώσεις, ὥστε ὑπῆρξεν ὁ ἰσχυρότερος ὑπερασπιστὴς καὶ συνήγορος τοῦ Cocker.

Ἱστορικὴ

ΣΟΝΑΤΑ - ΘΕΛΗΣΙΣ

[Εἰς τὸ ἐργαστήριον μιᾶς καλλιτέχνιδος]

Ἡ Δύναμις τοῦ ἐγὼ ἢ ἀπόλυτος εἰς τὴν ἀνθισιν τῆς θελήσεως.

Α'.

Συγκεκριμένη ἐστάθη πρὸς στιγμὴν πρὸ τοῦ πτυχωτοῦ ἐκ βελούδου παραπετάσματος. Τρόμος αὐξάνων ἔσειε τὰ μέλη τῆς ἐκ τῆς ἐσωτερικῆς ταραχῆς. Ἦτο ἱερά δι' αὐτὴν ἡ στιγμὴ καθ' ἣν ἐγείρουσα τὰς πυκνὰς ἐκ βελούδου πτυχὰς ἐμέλλε νὰ παρουσιάσῃ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ μνηστήρος τῆς τὸ δημιούργημα τῆς Τέχνης ἐπὶ τοῦ ὁποῦ εἶχε ἰδρῦσει, εἶχεν ὑφάνει τὸ ὄνειρον τῆς Δόξης τῆς. Ἦθελε πρῶτος ἐκεῖνος ὁ ἐξιδανικευμένος ἐν τῇ γλυκεῖα πλάνῃ μνηστήρ τῆς ν' ἀτενίσῃ τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἀπεικόνιζε πᾶν ὅ,τι ὑψηλόν, βαθύ, ἠρωϊκὸν ὑπῆρχεν εἰς τὴν μονήρην ἐκείνην ψυχὴν τὴν ὁποίαν ἡ Εἰμαρμένη κατέλαμψε μὲ τοὺς φοβερωτέρους κεραυνούς τῆς. Ἦθελε πρῶτος ἐκεῖνος ν' ἀτενίσῃ τὸ μάρμαρον ἐπὶ τοῦ ὁποῦ εἶχεν ἀποτυπώσει καὶ στεφανώσει ὅλην τὴν εὐγένειαν τῶν ὀνείρων τῆς. Καὶ ἐπὶ τῇ γλυκεῖα σκέψει τὸ πνεῦμά τῆς παρεδίδοτο εἰς ὅλην τὴν θέρημν τῆς νεαρᾶς φαντασίας τῆς καὶ ἐμέθυε μὲ τὴν χαρὰν ἐκείνου, μὲ τὴν ὑπερφάνειαν καὶ τὴν συγκίνησίν του διὰ τὴν ὑπέροχον τοῦ ἔργου τῆς ἐπιτυχίαν.

Ἐνόμιζεν ὅτι ἠγαπᾶτο περιπαλῶς ὅσον δὲν εἶχε ποτὲ κανεὶς ἀγαπηθῆ... Ἐνόμιζε τὴν ὑπαρξίν τῆς δεμένην μὲ δεσμούς μαγικούς εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἀγάπης, ὡς τὸ πνεῦμά τῆς γονυκλινὲς ἐφοριζία πρὸ τοῦ θεοῦ τῆς Τέχνης ἱεροῦ. Ἡ καρδία τῆς ἦτο βαπτισμένη, βυθισμένη εἰς τὴν αἰωνίαν τῆς ἀγάπης πηγὴν, ἡ ὁποία ἐγέμιζε τὰ στήθη τῆς ἀτελείωτος, ἀφθαρτος. Τὸ πρόσωπόν τῆς, τὸ ὁποῖον ὁ πόνος καὶ ἡ θλίψις εἶχαν σφραγίσῃ μὲ τὴν ἀνεξάντλητον σφραγίδα τῶν, ἐφωτίσθη πρὸς στιγμὴν ὑπὸ εὐδαιμονίας ἀνεπίστου ἐπὶ τῇ εὐγενεῖ συγκινήσει, τὴν ὁποίαν θὰ μετέδιδεν εἰς τὸν μνηστήρα τῆς τὸ ἐπὶ τοῦ μαρμαροῦ ὥραϊον ἔργον.

Ὅλη ἡ ἀτμόσφαιρα γύρω τῆς, ὅλα τὰ προσφιλή τοῦ ἐργαστηρίου τῆς ἀντικείμενα ὡσεὶ ἐμψυχα τῆς ἐψιδύριζον λέξεις εὐτυχίας... Ἀκίνητος ἐκεῖνος ἔμενε πλησίον τῆς μὲ τὸ πρόσωπον γλυκύτερον παρὰ ποτὲ, μὲ τὰ χεῖλη διεσταλμένα εἰς ἐλαφρὸν μειδίαμα, κρύπτον ἐπιτηδείως ἐν τῇ φωλεῖ τῆς μαύρης ψυχῆς του δηλητηριώδεις ὄψεις.

Μὲ τρέμουσαν χεῖρα ἡ καλλιτέχνης ἤγειρε τὸ

πτυχωτὸν παραπέτασμα καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ παρὰ τὸ πλευρόν τῆς νέου ἐκθαμβοὶ ἠτένισαν τὸ ἀριστοῦργημα, τὸ ὁποῖον θὰ ἐχάριζε τὴν ἀθανασίαν.

Ἄλλ' ἀκαριαίως, ἀσυνειδήτως ἡ χαμερπῆς τῆς ζήλοτυπίας μανία γεννᾷ εἰς τὸν εὐτελεῖ χαρακτῆρα τοῦ νέου ἀγωνιῶδη φοριζίαςιν. Ἡ ἀπαισία πνοὴ τοῦ φθόνου τὸν πνίγει, ἐξυπνᾷ εἰς αὐτὸν μία δύναμιν, καταστρεπτικὴν καὶ ἐκδικητικὴν κατὰ τῆς δημιουργοῦ Τέχνης. Τὸ σῶμα του διατρέχει ἡ ἰδία δύναμις, ἥτις συσπᾷ τοὺς φονικούς μῦς τοῦ ἐνεδρεύοντος φονέως. Ἡ μανία τὸν τυφλώνει, τὸν πνίγει. Ἰερόσυλος σκέψις φέρει τὸ λανθάνον εἰς ἑαυτὸν ἐνστικτῶν τῆς καταστροφῆς εἰς τὴν ἀκμὴν του. Δι' ἀγρίου πηδήματος ὁρμᾷ πρὸς τὸ ἀκτινοβολοῦν ἐκ καλοντῆς ἀριστοτέχνημα...

Κραυγὴ ἀπελπισίας σχίζει τὸ στήθος τῆς νεανίδος, ἥτις ἔκφρων τείνει τὰς χεῖρας ὅπως ἐμποδίσῃ τὸ ἀνόσιον ἐγκλημα... Ὁ μαρμαρινὸς ὄγκος κλίνει πίπτει καὶ καλύπτει τὴν νέαν κραυγὴν τὴν ὁποίαν ὁ σπασμὸς τοῦ πόνου ἀποσπᾷ ἐκ τῶν σπλάγγων τῆς καλλιτέχνης, ἐνῶ ὁ δολοφόνος τῆς Τέχνης μὲ τὰς χεῖρας αἰμοσταγεῖς ἐκ τοῦ λευκοῦ, τοῦ ἀοράτου τῆς ιδέας αἵματος τρέπεται εἰς φυγὴν.

Ἄφραστος ὁ πόνος τῆς κόρης διαπερᾷ ὅλον τὸ σῶμά τῆς ὡς βροχὴ φαρμακερῶν βελῶν. Ὁλόκληρον τὸ εὐθραυστον σῶμά τῆς διατρέχει, δονεὶ συνταράσσει διὰ μυριοστὴν φορὰν ὁ σφοδρὸς τῆς ὀδύνης σπασμὸς. Αἴφνης τὸ πρόσωπόν τῆς καθίσταται ὠχρὸν θανασίμως καὶ πίπτει σωρὸς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐνῶ ὁ ἥλιος φωτίζει καὶ στεφανώνει μὲ τὰς χρυσὰς ἀκτῖνας του τὸ μαρτυρικὸν τῆς μέτωπον...

Ἐπὶ τοῦ στυλοβάτου τὸ ἀριστοτεχνικόν, τὸ ὑπέροχον ἀγαλμα ἵσταται ἀκροτηριασμένον ὡς ἀρχαῖον ἀνασκαφὲς μάρμαρον. Ἐχει τι τὸ ἱερὸν καὶ τραγικὸν συνάμα μετὰ τὴν λευκὴν θυσίαν. Αἰσθάνεται τις, ὅτι κατὰ τῆς θείας τῆς δημιουργίας στιγμῆς θνήσκει γύρω του ἀπαύστως ἐν τῷ χρόνῳ.

Εἰς γωνίαν τοῦ καλαισθήτου ἐργαστηρίου ἡ καλλιτέχνης ἐργάζεται περιβαλλομένη ἀπὸ μυστικὴν ἀτμόσφαιραν ὑπόχρων φωτισμῶν, λεπτῶν ὡς ὀνείρων σβεννυμένων ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἐλεγκτὰ ἀριστοτεχνήματα, καλλιτεχνικά ἐπιπλα καὶ σπάνια φῶτα. Εὐρεία καὶ ὑψηλὴ αἴθουσα μὲ τὸ ἔδαφος σκεπασμένον μὲ σκοτεινοὺς περσιζοὺς τάπητας ἀποτελεῖ τὸ ἐργαστήριον. Γύρω τριγύρω ἀγάματα, τμήματα τοῦ ἀναγλύφου τῶν παναθηναίων, ἀποτυπώματα ἀριστοτεχνιμάτων τῆς ἀρχαίας τέχνης κοσμοῦν τὴν αἴθουσαν. Εἰκόνας διασίμων ζωγράφων, ἡ «Νύξ» τοῦ Κορ-

ρεγίου, ὁ «Ἐσταυρωμένος» τοῦ Van Dyck στολίζουν τοὺς τοίχους. Μικρὸς πήγασος ἐξ ὀρειχάλκου ἀπλόνει τὰς ὀρητικὰς πτέρυγας του παρὰ τὸ Ἐλευσίνειον τῆς Δήμητρας ἀνάγλυφον, τοῦ ὁποῦ αἱ γραμμαὶ καλύπτονται ἐν μέρει ὑπὸ τῶν ὑψητενῶν κλάδων ἀειθαλοῦς φοίνικος. Ἡ αἰγὶς τῆς Παλλάδος φέρουσα εἰς τὸ κέντρον ζωντανὴν τὴν κεφαλὴν τῆς Μεδούσης, ἵσταται ἐπὶ εὐρέως στυλοβάτου κεκαλυμμένου δι' ἐρυθροῦ βελούδου. Διάφορα τῶν τροπικῶν φυτὰ ἀριονίως διατεταγμένα παρὰ τὰ λευκὰ μάρμαρα ἀποτελοῦν θελκτικὸν περὶ τὴν καλλιτέχνηδα πλάσιον, ἐνῶ εὐρεὰ ἀναπαυτικὰ ἀνάκλιτρα κεκαλυμμένα ὑπὸ πολυτελῶν ἰνδικῶν ὑφασμάτων συμπληροῦν τὴν διακόσμησιν τῆς αἰθούσης. Ἡ ἐκλογή καὶ αἱ ἀναλογίαι τῶν γραμμῶν καὶ χρωμάτων εἰς τὸ περικομψον ἐνεῖνο ἐργαστήριον ἀποκαλύπτουν τὰς τάσεις πνεύματος νικητοῦ καὶ δημιουργοῦ. Ἡ διάταξις τῶν ἀριστοτεχνιμάτων ἀποκαλύπτει τὴν ἁρμονίαν τοῦ περιβάλλοντος πρὸς τὴν φύσιν τῆς ἐνοικουμένης ψυχῆς, ἥτις τὰ ἐξέλεξε καὶ τὰ ἀγαπᾷ. Τὸ πᾶν γύρω φαίνεται διατεθὲν ὑπὸ σκεπτικῆς χάριτος, τὸ σύνολον ἀποτελεῖ πλάσιον ἰδανικῶς αἰσθητικὸν καὶ λεπτεπίλεπτον. Ἐξὼ ἐκτεταμένος κήπος ψάλλει τῆς ἀνοιξέως τὴν γλυκεῖαν μελὴν διάν.

Εἰς μίαν γωνίαν τοῦ ἐργαστηρίου ἡ καλλιτέχνης ἐργάζεται. Τὸ πρόσωπον ὠχρὸν καὶ καταβεβλημένον φαίνεται ὡς νὰ ἀναλύεται ἀπὸ τὸ πῦρ τῶν ὀφθαλμῶν, τοὺς ὁποῖους ὁ πόνος ἐκτάκτως ἔχει μεγεθύνει. Ἐργάζεται ἡ ἴερα τῆς Τέχνης μὲ φοβερὰν ζέσιν. Ἴσως ζητεῖ νὰ ἀπαλλαγῇ τῶν τόσων θλιβερῶν σκέψεων, νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἀφόρητον θλίψιν τῶν σκληρῶν ἀνομιήσεων...

Ἐξὼ ὁ ἥλιος δύνων πυρακτοῖ τοὺς κλάδους τῶν δένδρων. Εἶναι ἡ ὥρα τῆς ἐκστάσεως. Ἡ ἀτμόσφαιρα εἶνε διανυστερὰ τῶν κρυστάλλων ἢ θάλασσα εἶνε εὐώδης ὡς ἄνθος, τόσον ἀκίνητος, ὥστε αἱ μικραὶ εἰκόνας τῶν ἀναταλωμένων ἰστίων φαίνονται ἐγγίζουσαι τὸν οὐρανόν. Ὁ ὕψος γαλανὸς καθρέπτει φαίνεται νὰ καθολικεῖ τὴν μεγάλην τῆς φύσεως ἀνάπαυσιν, τὰ δένδρα ἐμβαπτίζόμενα εἰς ρευστὸν χρυσὸν φαίνονται νὰ χάνουν τὰς ρίζας των καὶ νὰ πλέουν εἰς τὴν ἠδονὴν τοῦ ἀρώματός των. Ἐκεῖ μακρὰν, εἰς τὴν ἱερὰν γῆν κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν ἡ Πεντέλη χαράσσει εἰς τὸν χρυσογάλανον οὐρανὸν μίαν γραμμὴν καλλονῆς ἐν ἣ ἀποκαλύπτεται τὸ ὄνειρον, τὸ ὁποῖον ἀναδύει ἀπὸ τὸν κλειστὸν κόσμον τῶν κοιμηθέντων εἰς τὰ σπλάγγνα τῆς ἀγαλμάτων.

Ὡς ἡ πνοὴ τοῦ ἀγρίου ἀνέμου πνέει διὰ

των κλάδων των δένδρων και τους αναγκάζει να τρέμουν, ούτω ο πόνος και το πύρ της Τέχνης φαίνεται να διαπεροῦν τὸ λεπτόν της καλλιτέχνης σώμα, τὸ ὁποῖον ὁ ἥλιος παίζων στεφανώνει διὰ τῶν χρυσῶν ἀκτίνων του τὴν δημιουργὸν κεφαλὴν.

Ἦδη γνωρίζει ὅλην τὴν ἀλήθειαν ἐν τῇ ἀπαισίᾳ αὐτῆς σκληρότητι. Μαῦρος πέπλος, μαύρης θλίψεως σιὰ καλύπτει τὰ ἐρείπια τῶν τόσων εὐγενῶν ὀνείρων της. Πρὸ τῶν ὀμμάτων της τὸ φῶς τῆς ἀληθείας ἔλαμψεν ὑπὸ τὴν ἀπαισίαν ὄψιν σκληρᾶς δοκιμασίας. Εἶχε τείνει τὰ χεῖρας πρὸς τὴν εὐτυχίαν, τὴν ὁποίαν ἡ Εἰμαρμένη ἐπιμόνως τῆς ἠρηνήθη. Τίς δύναται νὰ ἐκφράσῃ τί διεδραματίσθη μετὰ τὸ βάνδαλον πλήγμα εἰς τὴν εὐγενῆ ἐκείνην ψυχὴν. Τίς δύναται νὰ εἴπῃ ποίας μεταβολᾶς φέρει εἰς ὑπέροχον φύσιν ὡς τὴν ἰδικήν της ὁ μέγας δοιμὸς πόνος ὁ ἀποκαλύπτων τὴν ἀλήθειαν; Ἐν μιᾷ στιγμῇ τοῦ θανάτου ὁ λήθαργος διήλθεν ὑπερθεῖν τῆς ψυχῆς της, ἀλλ' ἡ θαυματουργὸς θέλησις τὴν ἀφύπνισεν ἄνευ ἀναμνήσεως. Εἶδεν ἀληθῆ ἄβυσσον μετὰ τῆς ἀνανουμένης ζωῆς της καὶ τοῦ παρελθόντος ὅπερ ἔμεινε πέραν μακρὰν εἰς τὰ σκότη τῆς θλίψεως. Χωρὶς παράπονον, χωρὶς στεναγμὸν ἔζη διὰ τὴν Τέχνην της. Πᾶν ὅ,τι συνέβη, ὄλον τὸ κακόν, ὅλος ὁ πόνος καὶ τὸ ἀνεπανόρθωτον τόσων καταστροφῶν, τὸ πᾶν διελύετο, ἠφανίζετο, ἐδιώκετο ὑπὸ τῆς λήθης, ἐβυθίζετο εἰς τὸ Μηδέν. Ἄλλοτε ὄλον τὸ φορικῶδες βάρος τῶν θλιβερῶν ἀναμνήσεων ἠγειρετο, συνεσωρεύετο συμπλεγῆς καὶ πυκνὸν καὶ σκληρὸν ὡς τεῖχος, ὡς βράχος, τὸν ὁποῖον δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ὑπερπηδήσῃ ποτέ. Ἡ μαύρη τῆς Εἰμαρμένης πνοὴ ἀνέτρεπε τὸ πᾶν, κατέστρεφε πᾶν ὄνειρον καὶ ἡ ἀγωνία ἐπανήρχετο καὶ ἡ ἀπογοήτευσίς καὶ ἡ φρίκη.

Ἐξω ὁ ἥλιος κλίνει πρὸς τὴν δύσιν του. Ὅλαι αἱ ἐλπίδες καὶ ὄλαι αἱ ἀπελπισίαι φέρονται εἰς τὰ ἐλαφρὰ τοῦ ἀνέμου περὰ μὲ τὴν ἰριδόκονιν τῶν ἀνθέων, ὡς τὸ μυστήριον ὄλων τῶν πενιῶν φέρεται ὑπὸ τὸν πέπλον τῶν βλεφάρων τῆς καλλιτέχνης ἐπὶ τῆς ὀνειρώδους ψυχῆς τῆς ὁποίας ἐπνευσε πᾶσα ὀδύνη. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν στρέφει τὴν κεφαλὴν ἀποτόμως πρὸς τὸ χρυσίζον τῆς δύσεως φῶς καὶ ἀναπνέει βιάθως τὴν δροσερὰν ἀτμόσφαιραν.

Μετὰ τὰς τόσας καταστροφὰς πότε νομίζει, ὅτι ἐμαράνθη ἡ Τέχνη της ὅτι κατέστη ξένη πρὸς τὴν καλλονὴν τῆς ἀληθείας, πότε πάλιν αἰσθάνεται, ὅτι ἀφ' ἧς στιγμῆς οἱ ὀφθαλμοὶ της ἐλευθερώθησαν τῆς πλάνης οἱ δάκτυλοι της

ἀπέκτησαν μάγους δυνάμεις καὶ εἰς τὴν ἀπλήν τοῦ ἀμόρφου ὄγκου ἐπαφὴν τὰ σχήματα θὰ ἐξέλθουν τοῦ μαριάρχου μὲ τὴν εὐκολίαν τῶν ὀνείρων.

Ἡ εὐγενὴς ψυχὴ της ἀνέδυσεν, ἐξήρχετο τοῦ μαρτυροῦ ἰσχυρὰ, ἐξηγνιομένη, ἀληθῶς ὑπέροχος. Μετὰ τὰς τόσας δοκιμασίας δὲν ὑπῆρχεν ὕψος, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ φθάσῃ. Ὁ πόνος τῆς ἐχάριζε ζωὴν ἀπὸ φλόγας καὶ δύναμιν ἀπὸ γάλλυβα.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ

ΤΟ ΑΣΠΡΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ

Ἡ κερὰ Μαριγῶ τρεχάτη ὤρμησεν ἔξαφνα. Ἄννα, παιδί μου, πρέπει νὰ τρέξῃς στὸ φαρμακεῖο, πρέπει νὰ βροῦμεν τὸν πατέρα σου, πρέπει νὰ πάρωμεν πάγο. Μὴν κάνεις δά ἔτσι. Εἶναι καλλίτερον. Ὁ γιατρός εἶπεν ὅτι ἂν τῆς βάλωμεν πάγους θὰ σωθῇ.

Ἡ Ἄννα ἐρρίχθηκεν εἰς τὸν δρόμο, ὅπως ἦταν, ἔτρεξεν εἰς τὸ σπίτι τῆς Ἐλένης, ἀδιάφορη πλέον γιὰ τὴν ταπεινώσει τοῦ θὰ ὑπέφερε, γιὰ τὸν ἐξευτελισμὸ τῆς νὰ πῇ ὅτι ἡ μητέρα της ἐχάνετο, ἂν δὲν εὐρίσκετο κανεὶς νὰ τοὺς βοηθήσῃ. Μὲ τὰ δάκρυα στὰ μάτια, μὲ λυγμούς, ποῦ δὲν μπορούσε νὰ κρατήσῃ διηγήθη τί εἶχε συμβῆ.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλένης ἐσηκώθηκεν ἀμέσως. Τὸ καπέλλο μου, γλήγωρα, εἶπεν εἰς τὴν κόρη της. Καὶ ἕνα ἀμάξι, εἶπεν εἰς τὸν υἱὸν της, ὁ ὁποῖος εἶχεν τρέξει εἰς τῆς φωνῆς τῆς Ἐλένης. Ἐσύ, παιδί μου, μείνε ἐδῶ μὲ τὴν Ἐλένην. Θὰ στείλω καὶ τὰ ἄλλα σας παιδιὰ. Δὲν εἶναι καμμιά ἀνάγκη νὰ εὐρίσκωνται ὅλα ἐκεῖ τὴν στιγμὴν αὐτὴν καὶ νὰ ἀνησυχῶν τὴν ἄρρωστη.

Μέσα εἰς ἕνα δευτερόλεπτο ἡ Ἄννα εἶδε τὰ κακοντυμένα ἀδελφὰ της μέσα εἰς τὸ πλούσιο σπίτι τῆς φίλης της καὶ ἠσθάνθη ὡς ἕνα πόνον ἀγωνίας μέσα της. Ὅχι, εὐχαρίστῳ, ἀπήντησε. Ἡ σπιτονοικοκυρὰ μὰς τὰ ἐζήτησε καὶ ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ λείψω ἀπὸ τὸ σπίτι τὴν στιγμὴν αὐτὴν.

Ἐν τῷ μεταξύ ἡ ἄμαξά εἶχε καταφθάσει καὶ ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν ἐσταματοῦσαν ἐμπρὸς εἰς τὸ πτωχόσπιτο μὲ τὸν τυφλὸ δρόμο. Ἡ ἄρρωστη τῶρα εἶχε μετακομισθῆ εἰς τὸ ἐπάνω δωμάτιον καὶ εἶχεν ὅπως δὴποτε ἀνακτῆσει τὰς αἰσθήσεις της. Ἡ γυναικούλες τῆς γειτονίας εἶχαν ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὸν ἰατρόν, τὰ παιδιὰ εἶχαν κλεισθῆ κάτω ὑπὸ τὴν ἐπιβλεψὴν τῆς Μαριγούλας, τῆς κόρης τῆς σπιτο-

νοικοκυρᾶς καὶ κάποιε σχετικὴ ἡρεμία εἶχε διαδεχθῆ τὴν προηγηθεῖσαν ἀνεμοζάλην καὶ ταραχὴν.

Ὁ κίνδυνος τοῦ νευρικοῦ κλονισμοῦ ἐπέρασεν. Ἄλλὰ φοβοῦμαι τὴν αἰμορραγίαν, εἶπεν ὁ ἰατρός εἰς τὴν ἐρώτησιν τῆς νέας ἐπισκεπτρίας, ἡ ὁποία ἔδειχνε τόσον ἐνδιαφέρον.

Θέλετε νὰ φωνάζωμεν καὶ ἄλλον ἰατρόν καὶ νὰ γίνῃ συμβούλιον, ἠρώτησεν ἡ κυρία. Καὶ χωρὶς σχεδὸν νὰ περιμένῃ ἀπάντησιν ἐφώνησε τὸν ἄμαξαν καὶ τὸν ἔστειλε εἰς τὸν γνωστότερον μαιευτῆρα τῆς πόλεως....

Ἡ Ἄννα ἐν τῷ μεταξύ ἔστειλεν ὅλα τὰ παιδιὰ τῶν εἰς τὸ διαμέρισμα τῆς κουτσουδιονούταινας συνωδευμένα ἀπὸ τὴν Μαριγούλα ἡ ὁποία πρόθυμα ἐδέχθη νὰ τὰ φιλοξενήσῃ, ὑπὸ τὸν ἕρον ὅμως νὰ τὰ ἀφίσῃ ἐκεῖ μὲ τὴν ὑπηρετρίαν, δῆθεν γιὰ νὰ ἐπιστρέψῃ νὰ βοηθήσῃ τὴν Ἄνναν, πραγματικῶς ὅμως γιὰ νὰ φλερτάρῃ μὲ τὸν νέον ἰατρόν.

Ὁ πατέρας τῆς Ἄννας δὲν εἶχεν εὐρεθῆ πουθενά, ὅπου καὶ ἂν τὸν εἶχαν ζητήσει ὅμως ἕνα γραμματάκι εἰς τὴν γυναῖκα του, τὸ ὁποῖον φυσικὰ ἡ κερὰ Μαριγῶ ἐκράτησε, χωρὶς τὴν στιγμὴν αὐτὴν νὰ πῇ εἰς κανένα τίποτε.

Τὸ ἰατρικὸν συμβούλιον ἔγεινε. Καὶ οἱ δύο ἰατροὶ ἔμειναν σύμφωνοι εἰς τὸ ὅτι δὲν ὑπῆρχεν κίνδυνος. Ἐὰν μάλιστα ἡ αἰμορραγία κατωρθοῦτο νὰ σταματήσῃ τότε κάθε φόβος ἐξέλειπεν. Διέταξαν τοπικὰς ἐπιθέσεις πάγου.

Ἐγραψαν συνταγὰς, ἔδωκαν ὀδηγίας διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν, ἀπηγόρευσαν εἰς τὴν ἀσθενῆ κάθε τροφὴν θερμὴν, εἶπαν τὰ νέα τῆς ἡμέρας ἐχαριεντίσθησαν μὲ τὴν Μαριγούλα, ἡ ὁποία τοὺς προσέφερε μαστίχα καὶ ὀρεκτικά, καὶ ἔφυγαν ἀφοῦ ὤρισαν τὴν ὥραν ποῦ θὰ ἐπέστρεψαν τὴν ἄλλην ἡμέραν.

Ἡ Ἄννα δὲν ἠσύχασε μεθ' ὅλας τὰς γιατρικὰς διαβεβαιώσεις αἱ ὁποῖαι ἔγιναν ὄχι πρὸς αὐτὴν ἀλλὰ πρὸς τὴν ξένην. Αὐτὴν βέβαια δὲν τὴν ἐλογαρίζε κανεὶς. Ὅταν μάλιστα αὐτὴ κατ' εὐθεῖαν εἶχε τολμήσει νὰ ἐρωτήσῃ τὸν εἰδικὸν ἰατρόν, αὐτὸς οὔτε κατεδέχθη νὰ τὴν προσέξῃ. ὦ! αὐτὰ δὲν εἶναι δικὴ σου δουλειά, μικρὴ μου, τῆς εἶχε ρίψει ἀπόσεκτα καὶ τίποτε ἄλλο....

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλένης εἶχε φύγει, τὰ παιδιὰ εἶχαν δειπνήσει εἰς τὸ ξένο σπίτι καὶ μεταφερθῆ μισοκοιμισμένα εἰς τὸ ὑπόγειον δωμάτιον τῆς ὑπηρετρίας, ὅλοι εἶχαν ἠσυχάσει καὶ μόνον ἡ Ἄννα καὶ ἡ κερὰ Μαριγῶ ἔμειναν μὲ τὴν ἀσθενῆ, ἡ ὁποία ἀπὸ ἐξάντλησιν ἐφάνετο καὶ αὐτὴ ἀποκοιμισμένη. Ἡ Ἄννα ἐκάθητο εἰς ἕνα σκαμνάκι εἰς τὰ πόδια τοῦ

Ἡ κ. JULIETTE ADAM

ἡ Πρόεδρος τοῦ Διεθνoῦς γυναικείου Συνδέσμου τῶν ἐμπολέμων τῆς Entente

κρεββατιοῦ τῆς μητέρας της, ἐνὸς ἀπεράντου κρεββατιοῦ, τὸ μόνον λείψανον ἀπὸ τὰ πολυτελῆ ἐπιπλα τῆς οἰκογενείας, τὸ ὁποῖον εἶχαν πάρει ἐκ Κρήτης κατὰ τὴν αἰφνιδίαν ἔνεκα τῆς ἐπαναστάσεως φυγὴν τῶν. Ἡ κολώνες του γονδρῆς ἂν στύλοι εἶσαν μπρούτζινες, τὰ κάγκελά του μακρονδρικά ἀπὸ πράσινο καὶ κόκκινο σίδηρο καὶ τὰ ἀρχικὰ στοιχεῖα τῶν συζύγων εἰς σύμπλεγμα ἀπὸ μπρούτζον ἐβαστοῦντο ἀπὸ δύο χρυσὰ λεοντάρια.

Ὁ παπποῦς τῆς Ἄννας καταγωγῆς ἐνετικῆς ἀπὸ τὰ πρῶτα ἀρχοντικὰ σπίτια τῶν κατακτητῶν ἐκρατοῦσε πολὺ εἰς τὰ οἰκόσημα τῶν προγόνων του. Καὶ γι' αὐτὸ ἦταν ὑπάνδρυνε τὴν κόρην του ἀνέλαθεν αὐτὸς παρὰ κάθε συνήθειαν, νὰ ἐπιπλώσῃ καὶ τὸ σπίτι τοῦ γαμβροῦ του, διὰ νὰ ἔχῃ τὴν εὐχάριστῃσιν νὰ βάλῃ τὰ οἰκόσημα αὐτὰ τῶν δύο λεονταριῶν παντοῦ.

Τὸ κρεβάτι αὐτὸ ἔκκαμνε φοβερὰν παρατομίαν μέσα εἰς τὰ πενιχρὰ καὶ ἀπολύτως ἀναγκατικὰ καθίσματα τὸ ξύλινο τραπέζι καὶ ἕνα ψευτοκαναπέ, τὰ μόνα πράγματα ποῦ εἶχαν ἀγοράσει εἰς τὴν ἀρχὴν διὰ τὴν σύντομον ὡς ἐνόμιζαν ἐκεῖ διαμονὴν τῶν. Κατὰ τὴν τότε συνήθειαν τὸ κρεβάτι αὐτὸ ἐσχημάτιζε καθιστὸν κουβούκλιον ἀπὸ πάνω ἀπὸ σίδηρον καμυλωτὰ

ποῦ ἔφευγαν ἀπὸ τῆς τέσσερες κολώνες καὶ ἐνώ-
νοντο ὑψηλὰ εἰς τὸ μέσον, ἐπάνω ἀπὸ ἓνα εἶ-
δος στέμματος, στηριζομένου εἰς διπλὰ ζεύγη
λεονταριῶν. Ἦτο δὲ τόσο ὑψηλό, ὥστε καὶ
τὰ τέσσερα παιδιὰ κτώρθωναν νὰ τρυπῶνουν
ἀπὸ κάτω καὶ ἐκεῖ νὰ φυλάττουν τὰ παιχίδια
των, ἐκεῖ νὰ παίζουν, ἐκεῖ νὰ κρύπτονται,
ὡσάκις τὰ ἀναζητοῦσε ὁ πατέρας τους γιὰ νὰ
τὰ δεῖρῃ. Τὸ κρεβάτι ὠνομάζετο ἀπὸ τὸν πα-
τέρα κιβωτός. Ἴσως διότι ἠμποροῦσε νὰ κοι-
μηθῆῖ ἀνετα εἰς αὐτὸ ὄλον τοῦ ἡ οἰκογένεια, ἀλλὰ
καὶ διότι μὲ τὰ ἀπὸ λευκοίτρινα διαφανῆ μετα-
ξωτὰ παρκαπετάσματα του, τὰ φημισμένα ὑφην-
τὰ τῆς Κρήτης, τὰ ὅποια ἄρχιζαν ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ
λεοντάρια τῆς κορυφῆς καὶ ἔπεφταν μὲ ὠραίας
πτυχώσεις πρὸς τὰ κάτω, ἔμοιαζε σὺν πλοῖο
ἔτοιμο νὰ ἀρμενίσῃ.

Κιβωτὸν ὠνομάζεν ἀκόμη ὄλη ἡ οἰκογένεια
μὴ μεγάλη καὶ ὑψηλὴ καρυδένια κασσέλα μὲ
σκαλισμένα ἐπάνω καὶ εἰς τὰ πλάγια κυπα-
ρίσια καὶ παγώνια, τὰ ὅποιον τὰ περὰ ἀπὸ
ψίγματα σιντεφροῦ ἐγυαλοκοποῦσαν σὺν ἀλη-
θινὰ παγωνόπτερα. Αὐτὴ ἡ κασσέλα, παλαιὸν
οἰκογενειακὸν κειμήλιον εἶχε περικλείει καὶ
ταξειδεύσει ὄλον τὸν πολῦτιμον ρουχισμόν τῆς
μητέρας τῆς Ἄννας, ὄλην τὴν εἰς πήχεις καὶ
τόπια ἄθικτα ὑπόλοιπον προίκαν τῆς, τὴν
ὅποιαν ἐσκέπτετο νὰ χρησιμοποιήσῃ γιὰ τὴν
κόρην τῆς, παιδάκι τότε ἀκόμη, ὅταν θὰ ἐμε-
γάλωνε. Ἀλλὰ ἡ προίκα εἶχεν ἐξαπνισθῆ,
ἐφόσον παρετίετο ἡ διαμονὴ τῆς οἰκογε-
νείας εἰς τὸν ξένον τόπον. Ἐνα ἓνα ἔβγαίναν
τὰ κομμάτια, εἴτε ἀραχνοειδῆ γραμμωτὰ με-
ταξωτὰ γιὰ σεντόνια, εἴτε μπόλιες χρυσοκέν-
τητες μὲ μεταξωτὰς μπιμπίλες, εἴτε κεντητὰ
λίνα καὶ στανουλένια μαξυλάρια καὶ στρωσίδια
εἴτε στόφες δαμάσκες καὶ χρυσοστήμονες γιὰ
παπλώματα καὶ καναπέδες, εἴτε σγουρὰ λινό-
μέταξα γιὰ ἐσωτερικὸν ρουχισμόν.

Ἡ κασσέλα τώρα εἶχε ξεπέσει κάτω εἰς
τὸ δωμάτιον τῆς κερὰ Μαριγῶς καὶ ἦτο τῆς
ἡμέρας τῆς πλύσης ὅπου ἀδειάζεν τὸ ἰδιαιτερο
σπιτάκι τῶν μικροτέρων παιδιῶν, ποῦ ἔπαιζαν
ἐκεῖ μέσα ἡσυχᾶ χωρὶς νὰ τὰ ἐνοχλοῦν τὰ με-
γάλα. Ἐκεῖ μέσα ἐζητοῦσεν ἡ κερὰ Μαριγῶ
τὴν ὄραν αὐτὴν τῆς νυκτερινῆς ἡσυχίας ὅ,τι
ἀπὸ σεντόνια ἢ ἀσπρόρουχα κητὰ ἐμενεν
γιὰ νὰ ἀλλάξῃ τὰ ματωμένα τῆς κυρίας τῆς.
Καθὼς εἶχε σκύφει εἰς τὸ ἄτελειωτο βάθος ἔπεσε
μέσα ἀπὸ τὸ στήθος τῆς ποῦ τὸ εἶχε τρυπῶσει
τὸ γραμμωτάκι τοῦ ἀφεντικοῦ τῆς. Ἀλήθειαν
τὸ εἶχε ξεχάσει μέσκα εἰς τὴν φτωχὴν τῶν
γυτῶν. Ἴσως γράφει, ἐσκέφθηκε, πῶς θὰ
φάγῃ ἀπόψε στὴν Ἀθήνα, γιὰ νὰ μὴν τὸν πε-

ριμένουμε. Αὐτὸ θὰ εἶναι καὶ αὐτὸ ἐξηγεῖ πῶς
δένειχε φκνεῖ ἀκόμη ἐνῶ ἦταν περασμένοι δέκα.

Μὰ πάλι γιὰ νὰ μὴν τὸ δώσω τῆς Ἄν-
νούλας νὰ τὸ διαβάσῃ, ἐσυλλογίσθηκε. Καὶ μὲ
τὸ δυνά σεντόνι ποῦ τῆς ἐχρειάζοντο στὴν
ἀγκαλιὰ ἀνέβηκεν ἐπάνω καὶ ἔκαμε νόημα τῆς
Ἄννας νὰ βγῆ ἔξω, δείχνοντάς τῆς τὸ μπι-
λιετάκι.

Ἡ μικρὴ ἐξαπνίσθηκε. Ὁ νοῦς τῆς ἀμέ-
σως ἐπέταξε στὸν πατέρα τῆς, σὺν νὰ αἰ-
σθάνθηκε ὅτι εἶχε συμβεῖ κάποιον δυστύχημα.
Θεὸ μου! Κι' ἄλλο; εἶπε μέσα τῆς καὶ ἐ-
κατάπιε ἓνα ἄφωνον λυγμόν. Πιτῶντας εἰς
τῆς μύτες τῶν ποδιῶν ἐβγήκεν ἔξω ἐπῆρε τὸ
γραμμωτάκι ἀπὸ τὰ χέρια τῆς κερὰ Μαριγῶς
ἐπλησίασεν εἰς τὸ τραπέζακι τῆς μελέτης τῆς,
ποῦ ἔκκιε ἡ μικρὴ τῆς λάμπρα καὶ ἄρχισε νὰ
διαβάσῃ.

«Ἀπόψε, ἀγαπητὴ μου, ἔγραφεν ὁ πατέ-
ρας τῆς, φεύγω μὲ τὸν ὑποστράτηγον Κ. γιὰ
τὴν Κρήτη. Εἶμαι ὁ ἀρχηγὸς πεντακοσίων
πατριωτῶν μας ποῦ ἐστρατολογήσαμεν εἰς ἐθε-
λοντικὸν σῶμα. Εἰς τὴν Σύρον μᾶς περιμένουν
ἄλλοι διακόσιοι. Ξέρω πῶς ἡ εἰδησις αὐτὴ θὰ
σὲ λυπήσῃ. Μὰ δὲν ἠμποροῦσα πειὰ νὰ ὑπο-
φέρω τὴν ζωὴ αὐτὴ τῆς ἀεργίας καὶ τῶν
στερήσεων ὄλων μας. Τώρα τουλάχιστον θὰ
σὰς βοηθήσῃ γενναῖα ἡ κυβέρνησις καὶ ἐλπίζω
μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ θεοῦ νὰ γυρίσωμεν γρή-
γορα μὲ τὴν πατρίδα μας ἐλευθερωμένη. Ὁ
πικρὸς πόντος πάντα καλλίτερα θὰ εἴσθε χωρὶς
ἐμένα καὶ ὅτι καὶ ἂν μοῦ εἶναι γραφτὸ σὰς
ἀφίνω εἰς χέρια καλά, εἰς προσταγὰς ποῦ θὰ
σὰς βοηθήσουν. Αὔριο τὸ πρωτὸ θὰ σοῦ φέρῃ ὁ
ἐξ' ἀδελφῶν μου τριακόσους δραχμῆς. Ὡστε ἐλέ-
πεις ὅτι δὲν θὰ λείψῃ τίποτε. Σὲ ἀσπάζομαι
καθὼς καὶ ὄλα μας τὰ παιδιὰ.....»

Ὅσο ἐδιάβαζεν ἡ Ἄννα τόσο ἔτρεμαν τὰ
χέρια τῆς, καὶ ἐδάκρυζαν τὰ μάτια τῆς. Τῆς
τελευταίαις λέξεσι δὲν τῆς ἐδιέκρινε πειὰ.—
Πάει, ἔφυγε γιὰ τὴν Κρήτη, εἶπε, σιγοαναστε-
νάζοντας, εἰς τὴν κερὰ Μαριγῶ.

— Πές το καλὰ, εἶπεν ἡ γρηὰ ὑπηρετριά.
Τί! σὲ τέτοια στιγμή! Ποῦ δὲν ξέρουμε τί
μπορεῖ νὰ γίνῃ! ἐμουρμούρισε, βλέποντας
πρὸς τὴν κάμαρα τῆς ἀρρωστῆς. Καλὴ δὲν
εἶνε στὰ σωστά του ὁ χριστιανός. Δὲν ἔφθα-
ναν ὄλες ἢ ἄλλες συμφορὲς παρὰ μᾶς ἐρχεται
καὶ τούτῃ ἔτσι κατακέφαλα. Μὰ καλὴ ἔφυγε
κιόλας;

Ἡ Ἄννα ἐσκούπισε τὰ μάτια τῆς μὲ ὄρμη,
σὺν νὰ ἠθελε νὰ γυρίσῃ πίσω τὰ δάκρυα ποῦ
ἐξωρροῦσαν ἀκράτητα.

Ἄν δὲν ἔφυγεν ἀκόμη, δὲν θὰ φύγῃ, εἶπε.

ΠΥΡΟΓΡΑΦΗΜΑ—ΟΝΕΙΡΟΓΡΑΦΙΑ

Ὁ δημοσιογράφος κ. Χ. Παπαντωνίου μετὰ τὰς ὠ-
ραίας περὶ Ἁγίου Ὄρους περιγραφῆς του μᾶς δίδει
σήμερον πρὸς δημοσίευσιν νέα του σημειώματα, με-
ταξὺ τῶν ὁποίων προτάσσομεν τὴν Πατραϊκὴν δύσιν
ὡς συμπλήρωμα τῶν περὶ Πατρῶν ἐντυπώσεών μας.

Περὶ τοῦ κ. Χ. Παπαντωνίου εἶπε τελευταίως ὁ
μεγάλος μας κριτικὸς καὶ ποιητὴς κ. Κωστῆς Πιλα-
μᾶς ὅτι παρουσιάζει τάλαντον ἀπὸ τὰ σπανιώτερα.
Λόγι ἐνῶ τείνει εἰς τὰ ἀκρότατα σημεῖα τοῦ λογο-
τεχνικοῦ ρυθμοῦ καὶ ἔχει λεπτότατον καὶ ἐντονώ-
τατον τὸ ποιητικὸν καὶ καλλιτεχνικὸν συναίσθημα,
παρουσιάζει, ἀφ' ἐτέρου, μέχρι τοῦδε ἐνδείξεις ἀπὸ
τὰ δημοσιεύματά του βαθυτάτης καὶ πρωτοσκηπττικῆς
φιλοσοφικῆς καὶ κριτικῆς ἰδιοφυίας.

Δύο λέξεις ἦθηλα νὰ εἶπω διὰ μίαν Πατραϊ-
κὴν δύσιν ποῦ εἶδα ἀπὸ τὰ «Ἑψηλὰ Ἀλώνια». Ἴσως ὄλοι οἱ παρεπίδημοι καὶ γηγενεῖς δημο-
σιογράφοι, ποιηταὶ καὶ διάφοροι ἐπιβήτορες
τῆς ἐμπνεύσεως θὰ ἐξετίναξαν πολλάκις μέχρι
τοῦδε τὰς δύσεις τῶν Πατρῶν μὲ τὰς περιγρα-
φὰς των καὶ τὰς παρατηρήσεις των. Ἡ ἀνα-
τολή, τὸ φθινόπωρον, τὸ ἔσθρ καὶ ἡ δύσις εἶναι
τὰ τέσσαρα αἰώνια καὶ δυστηγῆ θύματα τοῦ ὀρ-
γασμοῦ καὶ τῆς αἰσθητικῆς ὑπερτροφίας τῶν
χρονογράφων, τῶν ἐξουρισμένων καὶ ἀναμαλλια-
σμένων ποιητῶν καὶ τῶν «καλλιτεχνῶν» τῆς
νέας Ἑλλάδος. Μὴ τολμήσετε νὰ λησμονήσετε
ὅτι λογογράφος καὶ καλλιτέχνης βαπτίζεται καὶ
δικαιωματικῶς ὠνομάζεται ἐν Ἑλλάδι κάθε σχε-
δὸν γράφων καὶ κάθε μοθηματικῶς κάτοχος
μᾶς τέχνης. Ἄν προσεθῆ ἓνας ἀκόμη δήμιος,
τὸ κακὸν δὲν θὰ γίνῃ χειρότερον. Τί νὰ εἶπω
λοιπὸν διὰ τὰς μεγαλοπρεπεῖς, τὰς πορφυρι-
κάς, τὰς μεγαλειώδεις Πατραϊκὰς δύσεις, ἀφου
οἰσοδήποτε Πατρινοὶς εἴμπορεῖ νὰ τὰς ἀπολαύσῃ
πραγματικώτερον καὶ πολὺ καλλίτερον ἀπὸ κάθε
ἐξεικόνισιν, μὲ ὀλίγα βήματα πρὸς τὰ «Ἑ-
ψηλὰ Ἀλώνια» εὐτυχέστερος κατὰ τοῦτο ἀπὸ
τὸν μεταξὺ Λυκαβητοῦ καὶ Ἀκροπόλεως θαμι-
μένον Ἀθηναῖον, ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ πάρῃ τὰ
βουνὰ διὰ νὰ κατορθώσῃ νὰ συναντήσῃ τὰς περι-
φήμιους Ἀττικὰς δύσεις. Ἀλήθεια ὁ πραγμα-
τισμὸς καὶ τὸ ὄνειρον εἰς τίποτε ἄλλο δὲν δια-
γράφονται καὶ δὲν ἐμφανίζονται ἀντιθετώτερα
οὐσιαστικώτερα καὶ ἐντονώτερα, ὅσον εἰς τὰς
δύσεις τῶν Πατρῶν καὶ τῶν Ἀθηνῶν. Ἐάν
ἠδύνατο τις νὰ τὰς ἀναλογίσῃ πρὸς ἐκδη-
λώσεις καὶ μορφὰς ἐν τῇ Λογοτεχνίᾳ, θὰ
ἐνεθυμῆτο τὸν Ζολὰ καὶ τὸν Σατωβριάνδον.

Καὶ ἀποφασιστικὴ ἐκατέβηκε κάτω καὶ ἐξύ-
πνησε τὸν ἀδελφὸ τῆς. Σήκω γλήγορα. Πρέ-
πει νὰ τρέξωμεν νὰ εἰδοποιήσωμεν τὸ θεο.
πῶς ὁ πατέρας φεύγει ἀπόψε....

Ὁ ἀδελφός δὲν ἐκατάλαβε τί ἔλεγεν ἡ
Ἄννα, ἔτριψε τὰ μάτια του, ἐγκρύνισε λι-
γάκι, ἀλλὰ ἐσηκώθηκε. Ἡ Ἄννα ἐνῶ ἐκεῖνος
ἐνδύετο, ἔβλεπε τὸ καπέλλο τῆς, ἐτυλίχθηκε
μέσα σ' ἓνα σάλι, εἶπεν εἰς τὴν κερὰ Μαριγῶ
τί θὰ ἀπαντοῦσε στὴ μητέρα τῆς ἀν' ἐξυπνοῦσε
καὶ τὴν ἐζητοῦσε καὶ ἔφυγε μαζὴ μὲ τὸν ἀ-
δελφὸ τῆς.

Ἡ γρηὰ ὑπηρετριά δὲν ἐπρόφρασε νὰ συλ-
λογισθῆ ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἀφήσῃ τὰ δύο παι-
διὰ νὰ βγοῦν μόνα τέτοια ὄρα. Ἀλλὰ πάλι,
τὰ πράγματα ἦλθαν τὸ ἓνα πίσω ἀπὸ τὸ ἄλλο
τόσο τραγικὰ καὶ τόσο ἀπροσδόκητα, ποῦ δὲν
ὑπῆρχε καιρὸς γιὰ γάσιμο. Ἄν αὐτὴ ἐπῆγαιεν
εἰς τοῦ θεοῦ δὲν θὰ ἐκατώρθωνε βέβαια με-
γάλα πράγματα. Ἐνῶ ἡ Ἄννα... Ὡ! ἦτον
βεβία ὅτι θὰ τὸν ἔφερνε πίσω τὸν πατέρα
τῆς, ἀκόμη καὶ ἂν εἶχε φθάσει στὴ Σύρον.

Καὶ πραγματικῶς ἡ Ἄννα ἐπῆγαιεν ἀπο-
φασισμένη δι' ὄλα, χωρὶς νὰ διασάσῃ καὶ νὰ
φοβηθῆ μὲ τὴν ἐρήμωσιν ποῦ ἐπαρουσίαζαν οἱ
δρόμοι τὴν ὄραν αὐτὴν. Τὸ κρῦο ἦτο δυνατὸ
καὶ ὁ ἀδελφός τῆς ὅπως εἶχε ζυπνήσει ἔξωφρα
καὶ ἦτο χωρὶς ἐπανωφίρι ἐκρύωνε τόσο ποῦ
ἐκτυποῦσαν τὰ δόντια του. Δὲν μπορῶ, τῆς ἔ-
λεγε, θὰ γυρίσω πίσω.

Ἡ Ἄννα ἔβγαλε τὸ σάλι καὶ τὸν ἐτύλιξε,
σὺν μητέρα ποῦ προτιμᾶ νὰ πάθῃ αὐτὴ, παρὰ
νὰ ἀφήσῃ τὸ παιδί τῆς νὰ ὑποφέρῃ. Ὁ θεός
ἐκατοικοῦσε πολὺ μακρὰ καὶ ἡ πτωχοσυναικία
των εἶχε δρόμους σκοτεινοὺς τόσο, ὥστε καὶ
τὰ δύο παιδιὰ ἔτρεμαν εἰς κάθε κρότον βημα-
των ποῦ ἤκουαν, εἰς κάθε σκιᾶν ποῦ ἀντί-
κρυζαν.

Ἐνας σκύλος ποῦ ἄρχισε νὰ γαυγίζει ἀπὸ
κάποια αὐλὴ τὰ ἔκαμε νὰ σταματήσουν. Φο-
βοῦμαι, εἶπεν ὁ μικρὸς καὶ ἀρπαξε τὸ χέρι τῆς
μὲ δύναμι.

— Μὴ φοβᾶσαι δὲν εἶναι τίποτε. Αὔριο θὰ
σοῦ δώσω τὸ κουμπρά μου.

Ὁ μικρὸς ἐπῆρε θάρρος ἀπὸ τὴν ὑπόσχεσι.
Ἀλλὰ ὅταν ἐγύρισαν τὸ δρόμο καὶ εὐρέθησαν
ἐμπρὸς εἰς ἓνα μεθυσμένο ποῦ ἐμονολογοῦσε καὶ
ψιλοτραγουδοῦσε τρικλιζοντας ἐσταμάτησαν.
Θεὸ μου! εἶπεν ἡ Ἄννα καὶ αἰσθάνθηκεν ἓνα
φῶς ἀκράτητα νὰ τὴν παρὰλύῃ ὀλόκληρη.

Ὁ πρῶτος θ' ἀπέβαινε διπλασίως περιγραφικῶς δημιουργός, ἐὰν εἰρίσκειτο πρὸ τοῦ θαυμασίου ἀπλώματος καὶ τῆς θαυμασίας ἐντάσεως τῶν Πατραϊκῶν δύσεων, πρὸ τοῦ πλουσιωτάτου καὶ ἀπειρογράμμου σκηνογραφικοῦ πλαισίου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐκτινάσσουν αὐτὰ τὴν λάβαν καὶ τὸ σταθερὸν πῦρ τῶν χρωματικῶν συνθέσεων τῶν καὶ ἀποσυνθέσεων.

Ἦν ἡ χρώματος ἢ Πατραϊκὴ δύσις, πνοὴ καὶ σκιὰ χρώματος ἢ Ἀττικὴ. Τόνος καὶ μέθη χρώματος ἢ Πατραϊκὴ, ἀποτόνισις καὶ ἐκλυσις χρώματος ἢ Ἀττικὴ. Στοιχεῖον καὶ σῶμα χρώματος ἢ Πατραϊκὴ, ἰδέα καὶ ψυχὴ χρώματος ἢ Ἀθηναϊκὴ. Τὸ πέραν τῆς πραγματικότητος ἢ πρώτη, τὸ ὕψιστον τῆς πραγματικότητος ἢ δευτέρα. Τισιανὸς καὶ Βερονέζος καὶ Τιντορέτος ἢ πρώτη, Ρέμπραντ ἢ δευτέρα. Ὀμηρικὴ ἢ πρώτη, Πλατωνισμὸς ἢ δευτέρα. Ἀποτύφλωσις ἢ πρώτη, ὀπτασιασμὸς ἢ δευτέρα. Χαρὰ καὶ πανήγυρις ἢ πρώτη, θλίψις καὶ θαύματα ἢ δευτέρα. Σελαγισμὸς ἀπειροφανῆς τῶν ὑλικῶν συνθέσεων καὶ κινήσεων ἢ πρώτη, φασματώσις καὶ ὄνειρογραφία αὐτῶν ἢ δευτέρα. Ἡ μορφή τοῦ χρώματος ἢ πρώτη, πνεῦμα τοῦ χρώματος ἢ δευτέρα. Τὸ ὄμιον καὶ γνήσιον καὶ ἀπόλυτον στοιχεῖον τῆς Ζωγραφικῆς εὐρίσκειται εἰς τὸν Πατρῶν δόξοντα, κατὰ τὰς ἀναταλάς καὶ τὰς δύσεις, εἰς τὴν ἀποψιν καὶ τὸ βάψιμο τῆς γύρω θαλάσσης, εἰς τὰς τοιμὰς εἰκόνας τῶν περὶ ἄλληλουχουμένων βουνῶν, εἰς τὴν καθαρὰν ἀνάφλεξιν τοῦ οὐρανοῦ.

Αἱ Ἀττικαὶ δύσεις δὲν ὑπάρχοντα εἰς τὴν σύλληψιν, εἰς τὴν ἀκτῖνα καὶ τὸ διάγραμμα τοῦ χρωστήρος. Εἶναι πολὺ πνευματοποιημένα ἔχουν καθαρὰν αἰσθητικὴν ἢ πλῆσυν κατ' εὐθείαν καὶ ἀπολειπτικῶς τὸ συναίσθημα. Τοῦτέστιν φεύγουν ἀπὸ τὸν ὀλογραφικὸν κύκλον, εἶναι καθαρὸς **ψυχισμός**. Ἡ λεπτότης τῶν, ἢ ποιητικῶν, ἢ εὐγενικότητος τῶν ὑπερπιθῶν τὴν αἰσθησιολογικὴν ἀτίληψιν. Πρὸ τῶν ἀλόφων καὶ τῶν εἰκόνων αὐτῶν τοῦ Ἀττικοῦ οὐρανοῦ, πρὸ τῶν περικαλλῶν, ἀλλὰ θανατηρῶν καὶ φασματικῶν ἐκχύσεων καὶ διαθέσεων τοῦ φωτός εἰς τὸν Ἀττικὸν δόξοντα, εἰς τὰ διαφανῆ καὶ ἀνδρογραφημένα ὡς τεχνικὰ σχεδιάσματα βουνῶν τῆς Ἀττικῆς, κατὰ τὰς ψυχρὰς ἡμέρας τοῦ φθινοπώρου, ἢ καὶ τοὺς θαμβικὸς μῆνας τοῦ ἔαρος, λυγίζεσθαι καὶ ἀπατίζεται ἢ αἰσθησις, μένει γυμνὴ καὶ ἀσυνάρμοστος ἢ ψυχὴ τοῦ θεατοῦ ἐνώπιον τῶν ἀνταυγείων καὶ τῶν φασματικῶν ἐκείνων, τῶν χρωματικῶν ἐκείνων, τῶν ἐξωτικότητων, αἵτινες εἶναι τὰ Ἀττικὰ δειλινὰ καὶ τὰ Ἀττικὰ λυκόφωτα, ἐνώπιον τῶν παρακρούσεων καὶ τῶν παραισθησιῶν αὐτῶν,

τὰς ὁποίας δημιουργεῖ εἰς τὸ Ἀττικὸν σφαιρῶμα καὶ εἰς τὸ Ἀττικὸν περιβάλλον ὁ μουσικὸς καὶ διῦλισμένος τόνος τοῦ φωτός, συντριβομένον καὶ ἐμποτιζόμενον μέσα εἰς ἀπολύτου διαφανείας καὶ διαυγείας αἰθέρα, ὡς εἰς κρυσταλλικὰ βάρη.

Ἀλλὰ αἱ εἰκόνες τοῦ Πατραϊκοῦ ὀρίζοντος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς θαλάσσης τῶν Πατρῶν, εἶναι καθαρῶς καὶ τονικώτατα **αἰσθησιογραφικαί**. Ἡ ἀδρότης τῶν γραμμῶν καὶ τῶν χρωμάτων, ἢ στερεότης, τὸ συγκεκριμένον, ἢ δυναμικότης στήνουν γυμνά, ἀναλυμένα καὶ ὀλοζώντανα τὰ στοιχεῖα τῶν ἐμπρός σου εἰς μίαν ἀπερὸς μεγαλειώδη ἐκχυσιν καὶ ἐκλυσιν. Τὰ χρώματα τῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς δύσεως σοῦ φωνάζουν, στάζουν αἶμα, εἶναι καταπονησμένοι ὅλης τῆς φύσεως καὶ ὅλου τοῦ οὐρανοῦ, τοῦ διαστήματος καὶ τῆς θαλάσσης, εἰς ὠκεανὸν καὶ καταρράκτας καὶ δίνην πυρός, χρυσοῦ καὶ ἐρυθρώσεως. Ὁ οὐρανὸς εἶναι κατὰ τὰς ὥρας ἐκείνας—διότι αἱ δύσεις τῶν Πατρῶν εἶναι ὠραῖαι, δὲν εἶναι στιγμιαῖαι, εἶναι πολύωροι—ἀπειρομεγέθους πλάξ, ὅπου καίονται ὅλων τῶν τόνων, τῶν ἀποχρώσεων καὶ τῶν διασυνθέσεων τὰ πυρὰ, στάζουν ἀπὸ ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ θρόμβου, ποταμοί, καὶ διέξοδοι καὶ ἐκβολαὶ χρυσοῦ, χρυσοῦ ὡς ἐωθινοῦ διαφεγγήματος, χρυσοῦ ὡς βυζαντινοῦ ὑπερπύρου, χρυσοῦ ὡς φθινοπωρινῆς θλίψεως, χρυσοῦ ὡς ὑπερφλεγουσῆς καμίνου. Καὶ γύρω, εἰς τὰ διάμεσα εἰς τὰς διακνυλώσεις καὶ κυλατώσεις, εἰς τὰ λαβικὰ ρεύματα τῆς χρυσοῦς αὐτῆς δύσεως, τῆς χρυσοῦς αὐτῆς ἀποσυνθέσεως καὶ ἀναφλέξεως, τῆς χρυσοῦς αὐτῆς ὑπερπυρώσεως τῶν οὐρανῶν ρεύματα ποταμοὶ καὶ διαχύσεις ἐρυθροῦ, ἀπέναντι τοῦ ὁποίου ὄχι τὸ ρουβίνιον καὶ τὸ αἶμα τοῦ νεανικωτέρου καὶ παρθενικωτέρου ζώου φαίνεται ὡς μορφή ἀγροῦ ὑγροῦ. Ὁ Πατραϊκὸς ἥλιος τῆς δύσεως εἶναι ζωγράφος ἀπλοῦς, πρωτογενῆς, ἀναπτύσσει τοὺς πίνακας τοῦ πρὸ τῶν βλεμμάτων τῶν ἀνθρώπων μετὰ τρία μόνον χρώματα, τὸ λευκόν, τὸ κυανόν, τοῦ βάρους, τὸ χρυσοῦν καὶ τὸ ἐρυθρόν, εἰκονογραφεῖ τὸ μέγα διάστημα ὡς ὁ Ὁμηρὸς, ὁ Ζεῦξις καὶ ὁ Πορτάσιος. Ποία δὲ φαντασμαγορία, ποῖον ἐξωτικὸν καὶ ὄνειρικόν ἐμφανίσεως θέαμα, ἢ εἰκὼν τὴν ὁποῖαν παρουσιάζει ὑπὸ τὴν διάφλεξιν καὶ τὸ αἵματοπότισμα τῶν οὐρανῶν, τοῦ ἑπὲρ τὸ Ἰόνιον οὐρανίου στερεώματος, ἢ ὑπ' αὐτὸ θαλασσίαν ἔκτασιν, ὁ λαβύρινθος ἐκεῖνος τοῦ ὕδατος, τῶν νήσων, τῶν ἀκρωτηρίων, τῶν λεπτῶν ἐκτάσεων τῆς ξηρᾶς εἰς τὸ ὕδωρ μετὰ συμπύκνους σκιαγραφίας δένδρων ἐπ' αὐτῶν, ὅπως ἢ πρὸς τὸ Μεσολόγγιον ἀποψις τῶν μεγαλοπρεπῶν καὶ

φρουριακῶν ὄρεων τῆς ἀπέναντι Ρούμελης τὰ ὁποῖα νομίζεις ὅτι ἀντιζυγίζονται ἐπ' ἀλλήλων—καὶ ὅλα μαζί, ἕως εἰς τὰ βαθύτατα καὶ μᾶλλον ἀπροσδιόριστα ὕψη τῶν, ἕως εἰς τὰς ἀμυδρογραφημένας ὑπερνεφέλους ἀναβάσεις τῶν, ἐπιζυγίζονται ἐπὶ τὴν λυσοῦσαν ὑπ' αὐτὰ θάλασσαν τὴν περιζωνούσαν τὸ φροβερὸν αὐτὸ ὀρόπλεγμα τῆς Ρούμελης καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς βιάσεως αὐτοῦ!...

ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Περικοπαὶ ἀπὸ τὰς ἐντυπώσεις τοῦ τελευταίου ταξιδιοῦ τῆς αἰοδίμου
ΦΛΩΡΕΝΤΙΑΣ ΦΟΥΝΤΟΥΚΛΗ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΡΩΜΑΤΟΣ

Αὐγούστου τρεῖς, Γαλήνη

Κι' ἡ πέννα μου ἢ φτερωτὴ
Τὰ νέξ μου σοῦ δίνει.

Ἄγλαϊα ἀγαπητὴ

Στὸ κατὰστρομα ἐπάνω τώρα πᾶνω τὸ χαρτί
Τ' ἀγεράκι ποῦ δροσίζει κι' ἢ γαλάζια ὄμορφα.
Τὴν καρδιά σου μοῦ θυμίζει, τὴ χρυσὴ σου συντροφιά
Προτοῦ ὅμως νὰ σοῦ γράψω, πρὶν ἀρχίσω νὰ μιῶ
Τὴ συγχώρησί σου πρῶτα δώσε μου παρακαλῶ
Ἄν δὲν ἦλθα πρὶν νὰ φύγω γιὰ νὰ σ' ἀποχαιρετήσω
Χίλιες δικαιολογίες ἔχω νὰ σοῦ ἀριθμήσω
Κι' ἂν δὲν σοῦ γραψα δυὸ λόγια νὰ σοῦ πῶ πῶς

[ταξιδιεύω

Καὶ γι' αὐτὸ ἀκόμη τώρα μιὰ συγχώρησι γυρεύω
Ἐνὸς τόλγ' ἀπὸ μῆνες κι' ἤμουν ἔτοιμη καιρὸ
Μὲ μπαρούλα καὶ βαλίτσες καὶ μετὰ πράγματα σωφὸ
Κι' ὅλο γιὰ νὰ τ' ἀναβάλω εὐρίσκα μιὰ πρόφασιν
Νὰ μιὰ μέρα ξημερώνει καὶ τὸ πέραν ἀπόφασιν
Via Brindisi: Τριέστι: ἀπὸ ποῦ νὰ προτιμήσω
Ἦταν 11 ἢ ὦρα κι' ἐπ' ἐπε ν' ἀποφασίσω
Ἦ τὸ Flo-ιο νὰ πάρω ποῦ φευγε ἀπ' τὸν Ἰσθμὸ
Ἦ κατὰ τὸ μεσημέρι νὰ προφθάσω σὰδ σταθμὸ
Καὶ τὸ δεύτερο διαλέγω. Ὅλοι εὐθὺς σὲ ζήνησι
Βοηθοῦν νὰ ξεκινήσω μετὰ πολλὴ συγγίνησι...

Ἦ μητέρα μου στ' ἀμάξι κι' ἀντικρῶ μου ἢ Γαλονὴ
Καὶ ἢ φιλενάδα Ρήνα. Μὰ ὁ χωρισμὸς πονεῖ.
Ὅταν μάλιστα ἢ φύσις σ' ἔχει πλάσει εὐαίσθητο
Καὶ συμβάν σὲ θλίβει ἀκόμη σ' ἄλλους ἀνεπαίσθητο.
Τὸτ' ἔξαφνα μ' ἐφώτισε μιὰ ἐμπνευσὶς ὠραία

Καὶ φαινή ἰδέα,

«Μητέρα μου, δὲν ἔρχεσαι μαζί νὰ πάμε λίγο,
Νὰ μοῦ φωνῆ πῶς ψέματα τάχα κι' ἐγὼ θὰ φύγω
Καὶ ἢ μητέρα ἢ καλὴ ποῦ ἄρνησιν δὲν ἔχει,

ΜΑΡΙΑ ΔΕΡΑΟΥΜ

τῆς ὁποίας τὸ ἐκ μαρμάρου ἄγαλμα κατεστράφη
ἀπὸ βόμβαν ἀεροπλάνου.

Ἄμ' ἔπος τ' ἀποφάσισε. Τώρα τὸ τραῖνο τρέχει
Κι' ἢ ἀδελφὴ κι' ἢ φίλη
Ἄπλώνουν τὸ μαντίλι.

Ἦ ὄρες φεύγουνε γοργὰ καὶ τὸ χρυσὸ ταξεῖδι
Περνᾷ γεμάτο μετὰ χαρὰ γεμάτο μετὰ παιγνίδι...
Κι' ἄργα μετὰ τὸ σουρούπωμα, στὴ βραδυνὴ γαλήνη
Στὰς Πάτρας τὰς ἀγαπητὰς τὸ τραῖνο μᾶς ἀφίγει.
Τὸ κῆμα τ' ἀφρογάλανο ἢ βάρκα τότε σχίζει
Τὸ πλοῖό μας σφρηρίζει.

Μὰ μόλις στὸ κατὰστρομα ἐκάμαμ' ἕνα βῆμα
Σὰν μιὰ ἄλλη βάρκα βλέπομε νὰ προχωρῆ στὸ κῆμα.
Καὶ πρὶν καλοκυντάξωμε ἢ ἐκπληξίς ἀρχίζει
Κι' ἀκούω μιὰ γνωστὴ φωνὴ νὰ μετὰ κλησπερῶζει.
Καὶ τότε πιά φαντάζεσαι βεβαίως τὴν χαρὰ μου
Μὰ ὅλο ἐφοβούμουν νὰ μετὰ γελοῦν τ' αὐτιά μου
Τὴν σγάλα τὴν τρεμουλιαστὴ τοῦ πλοίου κατεβαίνω
Καὶ βλέπω καὶ προσμένω.

Ἦταν ἀλήθεια ἢ φωνὴ
Καὶ ἢ χαρὰ μου ἀληθινή.

Κ' ἀντὶ γιὰ μιὰ ποῦ ἐνόμισα τρεῖς εἶχε ἢ συντροφιά
Κι' ἦταν τριπλὴ ὄμορφα.

Πιάνουμε τῆς καμπίνας μας. Ἦ ἄγλυρα ἀνεβαίνει
Τὸ πλοῖο σχίζει τὸ νερὸ καὶ ἢ νυχτιὰ προβαίνει
Μὰ μετὰ τὸς κότες καὶ ἢ τρεῖς ἐπῆγαν νὰ πλαγιάσων
Χωρὶς τὴν θάλασσαν νὰ ἴδωμε, τὴ φύσιν νὰ θαυμάσων.
Κι' ἐμεῖς ἐπάνω ἐμείναμε στὴν ἡρεμὴν χαρὰ
Καὶ συντροφιά μας εἶχαμε τ' ἀστέρια τ' ἀργυρᾶ.
Τ' ἀγέρι μᾶς ἐχάιδε, τὸ κῆμα μᾶς μιλοῦσε

Καὶ ὕπνος ἐλαφρότατος τὰ μάτια μας σφαλοῦσε.
Τὶ οὐρανός! Τὶ θάλασσα! Τὶ γλῶσσα! Τὶ δροσοῦλα!
Κι' ἐπάνω στὸ κατὰστροφια μᾶς ἦρκεν ἡ ἀγούλα.
Ὁ ἥλιος τὸ χρυσάφι του τριγύρω μας σκορπίζει
Καὶ στῆς χρυσοῦς ἀχτίδες του ὁ πόνος μου ἀρχίζει.
Μὲ τὴν καινούργια αὐγή.

Στὰ σπλάγγα μού ἐξύπνησε τοῦ χωρισμοῦ ἡ πληγή.
Δὲν πρόκειται ἡ μητέρα μου στὴν Κέρκυρα νὰ βγῆ;
Κι' ἀφοῦ μᾶς ἐχαίρεισε ἡ μυρωμένη πλάσι
Τὰ ὠραία τὰ μουράγια της τὸ φρούριο, τὰ δάση,
Τὸ μυροβόλο τὸ νησί ποῦ στὰ χρυσᾶ μου χρόνια
Μ' ἐξύπνησαν τὰ κύματα, μ' ἐκοίμιζαν τ' ἀηδόνια.
Τὸ αἰσθάνθη; ἡ μητέρα μου, λοξὴ ματιὰ μού ρίχνει.
Μὰ τίποτε δὲ δίδει.

Καὶ κάποιος φόβος μυστικός της σφίγγει τὴ ψυχὴ της
Πῶς θάβγαίνα μαζί της
Τάχα νὰ ἰδῶ φίλους παληούς, τάχα νὰ γευματίσω
Καὶ πὰ νὰ μὴ γυρίσω.

Κι' ἀλήθεια δὲν εἶχε ἄδικο πολὺ θὰ προτιμῶσα
Στὴν ὡμορφῆ Ἀθήνα μας καὶ πάλι νὰ γυρνοῦσα...
Λοιπὸν ποῦ λὲς ἡ συντροφιά γλυκὰ συνομιλοῦσε
Κι' ἐτοιμαζον τὸ πρόγευμα κι' ὁ κώδων ἐκτυποῦσε.

Κι' ὄλοι ἐκαθήσαμε
Λαμπρὰ ἐγευματίσαμε,
Ἄληθινὰ οἱ ἄλλοι
Φανταστικά ἐγώ,
Σ' αὐτοὺς πουλιὰ καὶ γάλοι
Κι' ἐγὼ μελάτο αὐγὸ.

Κι' ἡ Ἄννα ἡ συντρόφισσα κι' ἡ ἀδελφὴς ἡ δῦο
Ἦτανε χαριέστατες μὲ γέλιο καὶ μ' ἀστεῖο,
Εἰς ἄκρον ὀμιλητικὴς
Ποῦ καλὴς, ποῦ γλυκῆς.

Ο ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ ΤΩΝ ΓΑΤΩΝ

Μία θεία μού ἐχάρισε ἕνα γάτο τῆς ἀγκύρας
ποῦ εἶναι ὀρισμένως τὸ ζῶον τὸ πλέον κοντὸ
ἀπὸ ὅσα γνωρίζω. Ἴδον τί μού ἐδιηγήθη ἕνα
βράδυ ἐμπρὸς στὸ ἀναμμένο τζάκι.

Εἶμουν τότε δύο χρόνων καὶ εἶμουν ὁ πειὸ
χονδρὸς καὶ ὁ πλέον ἀπλοῦξος γάτος ποῦ ὑ-
πῆρκεν. Εἰς αὐτὴν τὴν τρυφερὰν ἡλικίαν ἐδειχνα
ἀκόμη ὄλην τὴν κλίσην ζῶου, ποῦ περιφρονεῖ
τὴν κολοπέρασι τοῦ σπιτιοῦ. Καὶ ὅμως πόσο
ἔπρεπε νὰ εὐχαριστῶ τὴν θείαν πρόνοιαν ἡ ὁ-
ποία μὲ ἐστειλε κοντὰ στὴ θεία σας Ἡ καλὴ
αὐτὴ γυναῖκα μ' ἐλάτρευε. Εἶχα στὸ βάθος
ἐνὸς ντουλαπιοῦ μία σωστὴ κρεββατοκάμαρα
μαξιλάρι πουπουλένιο καὶ τρεῖς κουβέρτες. Ἡ
τροφὴ ἦταν ἀνταξία τοῦ ὕπνου. Ποτὲ ψωμί, ποτὲ
σοῦπα· τίποτε ἄλλο ἀπὸ κρέας, ζουμερὸ κρέας.
Αἱ λοιπὸν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν τῶν ἀπολαύσεων

δὲν εἶχα παρὰ μία ἐπιθυμία παρὰ ἕνα ὄνειρο,
νὰ γλυστρήσω ἀπὸ τὸ μισανοιγμένο παράθυρο
καὶ νὰ πᾶω στὰ κεραμίδια. Τὰ χάρδια μού φαίνονταν
ἀνοστα ἡ μαλθακότης τοῦ κρεβατιοῦ μου
μ' ἐσκοτίζε ἤμουν παχὺς τόσο ὅστε νὰ ἀηδιάζω
τὸν ἑαυτὸ μου, καὶ βροϊόμουν ὄλην τὴν ἡμέραν
νὰ εἶμαι εὐτυχισμένος. Πρέπει νὰ σᾶς πῶ ὅτι
κνιτάζοντας ἀπὸ τὸ παράθυρο εἶχα δῆ στὰ ἀ-
πέναντι κεραμίδια, τέσσερες γάτες ξαπλωμένες
στὸν ὠραῖο ἥλιο ποῦ φαίνονταν τρομερὰ εὐτυ-
χισμένες. Ἀπὸ τότε ἀπεφάσισα ὀριστικῶς νὰ
δραπετεύσω. Ἡ ἀληθινὴ εὐτυχία ἦταν ἐκεῖ σ' αὐτὰ
τὰ κεραμίδια πίσω ἀπὸ αὐτὸ τὸ παράθυρο ποῦ
ἐκλειναν μὲ τὴν ἴδιαν προσοχὴ ποῦ ἐκλειναν τὰ
ντουλάπα ποῦ ἔβαζαν τὸ κρέας.

Εἶχα κανονίσω τὸ σχέδιο τῆς φυγῆς. Ὁρι-
σμένως ἡ ζωὴ εἶχε καὶ ἄλλας ἀπολαύσεις ἀπὸ
τὸ ψητὸ κρέας, ἐκεῖ ἦταν τὸ ἰδανικὸν ἀγνω-
στον. Μιὰ ἡμέρα ἔχεσαν νὰ κλείσουν τὸ παρά-
θυρο τῆς κουζίνας. Ἐπήδησα μία μικρὴ στέγη
ποῦ ἦταν ἀπὸ κάτω. Τὶ ὠραία ποῦ ἦταν ἡστέγη
δύο φαρδιὲς νεροχύτες ἦταν στὴν ἄκρη, τῆς ἀκολού-
θησα μὲ ἠδονὴ ὡς τὸ δρόμο τῆς εὐτυχίας καὶ
τὰ πόδια μου ἐχόνονταν σὲ μία λεπτὴ λά-
σπη ποῦ εἶχε εὐχάριστη θερμότητα... μού φαί-
νονταν πῶς περπατοῦσα σὲ βελούδο. Καὶ ἔ-
κανε τόσο ὠραία ζέστη στὸν ἥλιο, ποῦ ἔλοιωνε
τὸ πάχος μου. Δὲν σᾶς κρύβω ὅτι ἔτρεμα ὅλος
ἀπὸ συγκίνησι, ὑπῆρχε καὶ τρόμος στὴ χαρὰ
μου. Θυμοῦμαι μάλιστα μιὰ τρομερὴ συγκίνησι
ποῦ παρ' ὀλίγο νὰ μ' ἔκανε νὰ βρεθῶ στὸ
δρόμο. Τρεῖς γάτοι ποῦ γλύστησαν ἀπὸ τὴν
ἀντικρυνὴ στέγη ἦλθαν πρὸς ἐμένα νιαουρίζον-
τες ἀγρίως. Καὶ ἐπειδὴ μὲ εἶδαν νὰ φοβοῦμαι
μὲ ἐμεταχειρίσθησαν σὰν κοντὸ ζῶον, λέγοντάς
μου ὅτι νιαουρίζουν σ' ἀστεῖο. Ἀρχισα νὰ νια-
ουρίζω μαζί τους, ἦταν χαριτωμένο... Αὐτοὶ
δὲν εἶχαν τὸ βλακῶδες χόνδρος μου. Μ' ἐκορό-
ἰδεναν γιατί κλοῦσα σὰν μπάλα στῆς πλάσε;
τοῦ τσίγγου ποῦ ἦταν ζεσταμένες ἀπ' τὸν ἥλιο,
Ἔνας σταχτερός ἀπὸ τὴν παρῆα μὲ πῆρε ἀπὸ
καλὸ μάτι, ἐγείναμε φίλοι, καὶ προσεφέρθη νὰ
ἀναλάβῃ τὴν ἀνατροφὴν μου. Τὸ ἐδέχθην μὲ
εὐγνωμοσύνη.

Πόσο μακρὰ ἦσαν ἡ μαλθακότητες τῆς
θείας σας ἢ πια στῆς ὑδρορροῆς βρώμικο νερό,
καὶ ποτὲ γάλα μὲ ζάχαρι δὲν μού εἶχε φανῆ
ὀμορφότερο. Ὅλα ἦσαν ὠραία καὶ καλά. Μία γάτα
ἐπέρασε μιὰ χαριτωμένη γάτα τῆς ὁποίας ἡ
θεὰ μὲ συνεκίνησε. Μόνο στὰ ὄνειρά μου εἶχα
δῆ ἔως τότε αὐτὰ τὰ θαυμάσια πλάσματα, τῶν
ὁποίων ἡ εὐτυχία εἶναι τόσο εὐλίγιστη. Ἦλθαμε
πρὸς συνάντησίν της, καὶ ἐγὼ προσπερνώντας
τοὺς ἄλλους ἐπήγαίνα νὰ τὴν χαϊρετήσω ὅταν

ἕνας ἀπὸ τοὺς φίλους μου μὲ δάγκασε ἀγρίως
στὸ λαιμό. Ἐβγαλα μία κραυγὴ πόνου.

—Μπὰ! μού εἶπε ὁ σταχτὴς τραβώντας με
θὰ δῆς πολλὲς ἄλλες...

Μετά μία ὥρα περιπάτου αἰσθάνθηκα ἀ-
γρία πείνα.— Τὶ τρῶνε στὰ κεραμίδια ὠότησα
τὸ σταχτὴ φίλο μου.— Ὅτι βρίσκουν μού ἀ-
πῆνησε φλεγματικώτατα. Αὐτὴ ἡ ἀπάντησίς μὲ
ἀνησύχησε γιατί εἶχα ψάξει παντοῦ καὶ δὲν
εἶχα εὔρη τίποτα. Ἀντελήφθη τέλος σὲ μιὰ
σοφίτα μιὰ ἐργάτρια ποῦ ἐτοιμαζε τὸ πρόγευμά
της. Ἐπάνω στὸ τραπέζι, κάτω ἀπὸ τὸ παρά-
θυρο εἶχε μιὰ ὠραία κοτολέτα πολὺ ὀρεκτικὴ.
—Νὰ τὴν ζητοῦσα σκέφθηκα μὲ ὄλη μου τὴν
ἀπλοϊκότητα. Ἐπήδησα στὸ τραπέζι καὶ ἐπῆρα
τὴν κοτολέτα. Ἀλλὰ ἡ ἐργάτρια ἡ ὁποία μὲ εἶδε
μού κατάφερε στὴ ράχη ἕνα τρομερὸ κτύπημα
μὲ τὴ σκούπα. Ἄφησα τὸ κρέας καὶ ἐτράπη
εἰς φυγὴν βλασφημώντας.

Ἐρχεσθε ἀπὸ τὸ χωριό! μού εἶπε ὁ σταχτὴς.
Τὸ κρέας ποῦ εἶναι στὰ τραπέζια εἶναι γιὰ νὰ
τὸ ἐπιθυμῇ κανεὶς ἀπὸ μακρὰ, ἀλλοῦ πρέπει
νὰ ψάξῃς. Ποτὲ δὲν μπόρεσα νὰ καταλάβω ὅτι
τὸ κρέας τῆς κουζίνας δὲν ἀνήκει στοὺς
γάτους.

Τὸ στομάχι μου ἄρχισε νὰ διαμαρτῆρεται
σοβαρὰ. Ὁ σταχτὴς μὲ ἀπῆλπησε ἐντελῶς,
λέγοντάς μου ὅτι πρέπει νὰ περιμένω νὰ νυ-
χτώσῃ, τότε θὰ κατεβαίναμε στὸ δρόμο καὶ θὰ
ψάξναμε τὰ σκουπίδια. Νὰ περιμένω τὴν νύ-
κτα! τὸ ἔλεγε αὐτὸ μὲ μεγάλη ἀταραξία ὡς
σκληραγεγημένος φιλόσοφος. Αἰσθανόμουν τὸν
ἑαυτὸν μου νὰ παραλῆ στὴ σκέψι τῆς παρατε-
ταμένης αὐτῆς νηστείας.

Ἡ νύκτα ἦλθε σιγὰ σιγὰ μιὰ παγερὴ νύ-
κτα ποῦ μ' ἐπάγωσε. Ἐπειτα ἀπὸ λίγο ἄρχισε
βροχὴ ψιλλὴ μαζί μὲ παγωμένο ἀέρα. Κατεβή-
καμε ἀπὸ τὸ τζαμένιο παράθυρο μᾶς σιγάσις.

Τὶ ἄσχημος ποῦ μού φάνηκε ὁ δρόμος. Δὲν
ἦταν ποιά ἡ ὠραία ζέστη, ὁ μεγάλος ἥλιος τὰ
ἄσπρα ἀπὸ φῶς κεραμίδια ὅπου ξαπλώνονται
μὲ τόση εὐχαρίστησι. Τὰ πόδια μου γλυστροῦ-
σαν στὸ λασπομένο πεζοδρόμο. Ἐσυλλογίσθηκα
μὲ πικρία τῆς τριπλῆς κουβέρτες καὶ τὸ που-
πουλένιο μου μαξιλάρι. Μόλις κατεβήκαμε στὸ
δρόμο ὁ φίλος μου ἄρχισε νὰ τρέμῃ ἐγείνε μι-
κρὸς μικρὸς καὶ προχωροῦσε στοὺς τόχους τῶν
σπιτιῶν λέγοντάς μου νὰ τὸν ἀκολουθῶ ὅσον
τὸ δυνατόν γρηγορότερα. Μόλις συνήνησε μία
μισανοιγμένη πόρτα ἐχώθη μὲ ταχύτητα ἀφί-
νοντας νὰ ξεφυγῇ ἕνα νιαούρισμα ἀνακουφί-
σεως καὶ ἐπειδὴ τὸν ἐρωτοῦσα δι' αὐτὴν τὴν
φυγὴν μού ἀπήνησε — εἶδατε αὐτὸν τὸν ἄν-
θρωπο ποῦ βαστοῦσε μιὰ σοῦβλα! ἔ! λοιπὸν

ἐὰν μᾶς ἀντιλαμβάνετο θὰ μᾶς ἐσφαξε καὶ θὰ
μᾶς ἐτρώγε στὴ σοῦβλα. — Θὰ μᾶς ἐτρώγε
στὴ σοῦβλα! λοιπὸν ὁ δρόμος δὲν εἶναι δι-
κὸς μας! δὲν βρίσκουμε νὰ φᾶμε καὶ κινδυ-
νεύουμε νὰ φαγοθῶμε; Ἐν τῷ μεταξὺ εἶ-
χαν ἀδιάσει τὰ σκουπίδια ἐμπρὸς στῆς πόρτες,
τὰ ἔφαξα μὲ ἀπελπισία. ἦρα τρία τέσσερα ξερὰ
κόκκαλα βουτηγμένα στὴ λάσπη, τότε μόνο κα-
τάλαβα πόσο τὰ ὠραία ζουμερὰ κρέατα εἶχαν
ἀξία. Ὁ σταχτὴς φίλος μου τὰ ἔφαγε ὡς πε-
πειραμένος γάτος. Μὲ ἔκανε νὰ τρέχω ὡς τὸ
προῖ ἐπισκεπτόμενος κάθε σωρὸ ζωῆς διόλου
νὰ βιάζεται. Σχεδὸν ἐπὶ δέκα ὥρες βροχόμουν
καὶ ἔτρεμα ὀλόκληρος. Καταραμένος δρόμος.
καταραμένη ἐλευθερία, καὶ πόσο ποθοῦσα τὴ
φυλακὴ μου. Τὰ ξημερώματα ὁ σταχτὴς βλέπων
με εἰς κακὴν κατάστασιν μού εἶπε μὲ ἕνα πα-
ράξενο ὕφος—εἶσθε ἀπελπισμένοι;— ὦ ναι
— τοῦ ἀπήνησε — θέλετε νὰ ξαναγυρίσετε
στὸ σπίτι σας;—βεβαίως ἀλλὰ πῶς νὰ ξανά-
βρω τὸ σπίτι;— Ἐλάτε. Σήμερα, τὸ προῖ.
βλέποντάς σας νὰ βγαίνετε, κατάλαβα ὅτι ἕνας
παχὺς γάτος σὰν καὶ σᾶς δὲν ἦταν καμω-
μένος γιὰ τῆς σκληρῆς εὐχαριστήσεως τῆς ἐλευθε-
ρίας. Γνωρίζω τὴν κατοικίαν σας καὶ θὰ σᾶς
πᾶω στὴν πόρτα σας.— Ἐλεγε αὐτὸ ἀπλοῦστα-
τα ὁ ὑπερήφανος σταχτὴς, καὶ ὅταν ἐφθάσαμε—
ἀντίο,—μού εἶπε χωρὶς νὰ δῆξῃ τὴν παραμυ-
κρὰ συγκίνησι.— Ὅχι, — τοῦ εἶπα δὲν θὰ ἀ-
ποχωρισθῶμε ἔτσι, θὰ ἔλθετε μαζί μου θὰ
μοιραζώμεθα κρεβατῆ καὶ τροφή, ἡ κυρία μου
εἶναι καλὴ γυναῖκα... — δὲν μὲ ἄφισε νὰ ἀπο-
τελειώσω—σιωπὴ! εἶπε, εἶσθε ἕνας κοντὸς, θὰ
πέθαινα ζώντας μὲ τόσην ἀνάπαυσιν, ἡ εὐπορος
ζωὴ σας εἶνε καλὴ γιὰ τοὺς συντησιμένους στὴ
σκλαβιά γάτους, οἱ ἐλεύθεροι δὲν θὰ ἀνταλλά-
ξουν ποτὲ μὲ τὴν τιμὴ τῆς φυλακῆς τῶν τὴν κολο-
πέρασί σας καὶ τὸ πουπουλένιο σας μαξιλάρι...
ἀντίο... Καὶ ξαναἔβηκε στὰ κεραμίδια. Εἶδα τὴ
μεγάλῃ του σιλουέτα ἀδύνατη καὶ τρέμουσα στὰ
χάρδια τοῦ πρωῖνοῦ ἡλίου. Ὅταν ἐγύρισα ἡ θεία
σας μού ἔδωσε ἕνα μάθημα τὸ ὁποῖον ἐδέχθηκα
μὲ μεγάλη χαρὰ. Ἀπῆλυσσε μὲ εὐτυχία τὴν
εὐχαρίστησι νὰ αἰσθάνωμαι ζέστη καὶ ξύλο.
Ἐνῶ μὲ κτυποῦσε ἐσκεπτόμην μὲ ὑπερτάτην
εὐτυχίαν τὸ κρέας ποῦ θὰ μού ἔδεινε ἔπειτα.

Βλέπετε—ἐπρόσθεσε ὁ γάτος μου, ξαπλό-
νοντας τὸ σῶμα του ἐμπρὸς στὴ θεριάστρα
ἡ ἀληθινὴ εὐτυχία, ὁ παράδεισος τῶν γάτων
ἀγαπητέ μου κύριε, εἶναι μέσα εἰς τὴν σκλαβιά
καὶ ὄχι εἰς τὴν ἐλευθερία τῶν δρόμων.

(Κατὰ τὸ Γαλλικόν)

Emile Zola

Ο ΠΑΛΛΗΣ ΚΑΙ Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΙΛΙΑΔΟΣ

β. Ἡ μεταφρασις

«Ἡ μεταφραση αὐτή, κανωμένη γιὰ διασκέδασή μου, δὲν ἔχει καμμιά ἄλλη ἀπαιτήση παρὰ πῶς εἶνε ὅλη γραμμένη μετὰ τὸ λεξικό, τὴ γραμματικὴν, τὸ συνταχτικὸν καὶ τὴ φρασεολογίαν τῆς ζωντανῆς γλώσσας τοῦ ἔθνους δίχως καλαμαρισμοὺς ἀπ' τὴν ἄλλη πού γράφουν, τὴ νοθευμένη γλώσσα».

Αὐτὰ λέγει ὁ κ. Πάλλης εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ μικροῦ, ἀλλὰ χαρακτηριστικοῦ προοιμίου τῆς μεταφράσεώς του, μέσα εἰς τὸ ὅποιον σύντομα καὶ ἔντονα καὶ ὀρθῶς κοφτὰ ὀρίζει καὶ οὗτος τὸ ζήτημα τῆς γλώσσας, καθὼς καὶ τὸ ἄλλο πού συνιδέεται μαζί του, τὸ ζήτημα τῆς ὀρθογραφίας καὶ θέλει πρὶν τὸν ἐκτιμήσωμεν ἀγωνιζόμενοι μέσα εἰς τὸν δύσκολον καὶ ἀκαυθοσπαρμένον δρόμον τῆς ἐφαρμογῆς, νὰ τὸν ἐννοήσωμεν ἐκ τῶν προτέρων, ἂν εἶνε δυνατόν, ἀπὸ τὰ ὀλίγα λόγια, μέσα εἰς τὰ ὅποια περικλείει τὴν θεωρίαν του. Τίς οἶδεν! Ὅλίγα λόγια ξάστερα κατορθώνουν πολλάκις ὅ,τι δὲν κατορθώνει ὀλόκληρος βαθύνους ἐργασία· δὲν ἀρκεῖ νὰ ἔχῃς μέσα σου κάτι τι· πρέπει νὰ τὸ πῆς εἰς τρόπον ὥστε ἀφοῦ τελειώσεις, νὰ μὴ χάσκουν ἐμπρός σου ὅσοι σὲ ἀκούουν καὶ νὰ μὴ ἐρωτοῦν τί θέλεις νὰ πῆς. Σημεῖον ὅτι, δι' ἐκείνους, δὲν εἶσαι τίποτε. Ὁ κ. Πάλλης δὲν ἀγαπᾷ τὰ λόγια, ἀλλὰ δὲν τὰ καταφρονεῖ καὶ τόσον, ὥστε νὰ μὴ τὰ μεταχειρίζεται ὅπου καὶ ὅσον πρέπει, διότι εἶμαι πεπεισμένος ὅτι δὲν θὰ ὑποφέρῃ τὰ ὑδροκέφαλα βιβλία μετὰ τοὺς φουσκωμένους προλόγους καὶ τὰ ἀτροφικὰ κείμενα. Ἐξ ὅλων ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἀπασχολεῖ καὶ βασανίζει τὸ ὄνειρον τῆς ζωντανῆς γλώσσας, εἶναι ἴσως ὁ ἄνθρωπος πού ὀλιγότερα ὠμίλησεν, ἀλλὰ καὶ τολμηρότερα ἐδούλεψε διὰ τὴν πραγματοποίησίν του. Ἡ μεταφρασις καὶ ἔξ μόνον ραψωδιῶν τοῦ Ὀμήρου, μετὰ εὐσυνειδησίαν κανωμένη, εἶναι δουλειὰ πού ὀλίγον ἀπέχει τοῦ ἠρωϊκοῦ· μεταφρασις τοῦ Ὀμήρου μετὰ τέχνην κατορθωμένη εἶνε μνημεῖον ἱκανὸν νὰ δοξάσῃ τὸν τεχνίτην του. Καθὼς λέγει κάποιος ὁ κ. Πολυλάς, «τὸ ἐπικὸν ποίημα εἶνε ἀληθινὸς χρυσίτης, διὰ νὰ δοκιμασθῇ ὅποιασδήποτε γλώσσας ἢ δυνάμεις». Ἡ μεταφρασις τοῦ κ. Πάλλης μᾶς παρουσιάζεται ὡς οἰκοδόμημα μετὰ χαρακτήρα καὶ μετὰ ἀρμονίαν, δύο ἀπαραίτητα προσόντα τοῦ καλλιτεχνήματος τὸ οἰκοδόμημα τούτου πιθανὸν νὰ ἐκπλήττῃ κάποιους καὶ νὰ σκανδαλίξῃ μερικούς, διότι ἀκριβῶς αὐτὸς ὁ ἔρως τῆς φύσεως, τῆς ζωῆς,

τῆς ἀληθείας πού τὸ ἐμπνέει μόνος οὗτος, ἀπὸ λυτος καὶ σχεδὸν τυραννικός, τοῦ παρέχει μορφὴν, ἂν ὄχι ἀφύσικον, ἀλλ' ἐν πολλοῖς ἀσυνήθιστον· μορφὴν, τῆς ὁποίας ἡ δημοτικὴ ἀπλότης καὶ ἡ ὁμοιογένεια εἶνε φανερόν ὅτι ὀφείλεται ὄχι μόνον εἰς τῆς ζωντανῆς γλώσσας τὴν φύσιν καὶ τὴν δύναμιν, ἀλλὰ κατὰ μέγα μέρος εἰς τοῦ μεταφραστοῦ τὴν γλωσσοπλαστικὴν πρωτοβουλίαν καὶ τὴν τολμηροτάτην ἐνέργειαν, μὴ φοβηθέντος νὰ ἐφαρμόσῃ τὰς περὶ τῆς γλώσσας ἰδέας του μετὰ ἀδιαφορίαν φιλοσόφου καὶ πεποιθήσιν δικαστοῦ, καὶ νὰ προβῇ εἰς μέτρα πού πολλοὶ καὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ὑπερμάχους τῆς δημοτικῆς θὰ τὰ χαρακτηρίσουν ὡς πραξικοπήματα. Ἀλλὰ δι' αὐτὰ ταῦτα, ἴσα ἴσα, τὸ οἰκοδόμημα πού ἀνήγειρεν ὁ κ. Πάλλης εἶνε μεγάλου ἐνδιαφέροντος ἔργον· καὶ εἶναι τοιοῦτο διότι μέσα του, ὡς μέσα εἰς διαφανέστατον κρύσταλλον, καθρεφτίζεται μία λαϊκωτάτη καὶ εἰλικρινεστάτη ψυχὴ, ἡ ψυχὴ τοῦ κ. Πάλλης. Καὶ κύριον καὶ μέγα δείγμα τῆς ἀξίας τῶν πνευματικῶν ἔργων εἶναι τὸ ἐνδιαφέρον πού γεννοῦν ἔστω καὶ ὅταν ἐκδηλώνεται ἀρνητικῶς, δι' ἀντιρρήσεων καὶ ἀποριῶν τὸ ἐνδιαφέρον τούτο. Δὲν ἀδιαφοροῦμεν παρὰ μόνον ἐμπρός εἰς τὰ μηδαμινὰ καὶ ἀχαρακτήριστα Ἡ ἐργασία τοῦ κ. Πάλλης εἶναι χαρακτηριστικὴ, ὡς ὀλίγοι τοιαῦται μόνον οἱ ἀνάξιοι προσοχῆς δύνανται νὰ παρέλθουν πρὸ αὐτῆς ἀδιαφόρως. Ὁμοιάζει τὰς φυσιογνωμίας ἐκείνας, τὰς ὁποίας μίαν φέραν καὶ διὰ μίαν στιγμὴν μόνον ἂν ἰδῆτε, δὲν τὰς λησμονήτε. Πόσον προτιμότεραι, πόσον πνευματικότεραι εἶναι ἀπὸ τὰ πρόσωπα ἐκείνα τὰ ὅποια ἰομίζετε μετρημένα μετὰ τὸν διαβήτην καὶ γραμμένα μετὰ τὸ κοινὸν, καὶ ὅμως δὲν ἐκφράζουν τίποτε δὲν ἀφίνουν τὸ παραμικρὸν ἴχνος μέσα εἰς τὴν μνήμην σας. Naί μὲν εἰς τὴν ἐργασίαν του ὁ κ. Πάλλης, ὡς ἐκ τῆς ἄκρας γλωσσικῆς αὐστηρότητος τὴν ὁποίαν πουριτανικῶς ἐτήρησε μέσα εἰς αὐτήν, ἀπ' ἀρχῆς ἔως τέλους, φαίνεται ὅτι δὲν μετεχειρίσθη μόνον κοινὸν, ἀλλὰ καὶ διαβήτην. Ἀλλὰ τὸν διαβήτην τούτου δὲν διηύθυνε χέρι γεωμέτρου, ἀλλ' ἰδιοφυῖα ποιητοῦ πού ἀνέλαβε ν' ἀποδώσῃ τὰ θεῖα νοήματα εἰς τοὺς ρυθμικοὺς καὶ ἀψόγους στίχους καὶ εἰς τὴν γλώσσαν πού, ἐνῶ φαίνεται ὅτι εἶναι καθαρῶς ἐμπνευσμένη ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς γλώσσας ὀλοκλήρου λαοῦ, ἐκφράζει μαζί καὶ τὸ δημιουργικὸν πνεῦμα τοῦ ποιητοῦ μεταφραστοῦ, πού φανερώνεται εἰς τὴν χρῆσιν τῆς γλώσσας ταύτης.

Τὴν μεταφρασίαν τοῦ ὁ κ. Πάλλης μᾶς λέγει ὅτι τὴν ἔκαμε γιὰ διασκέδασίν του. Μόνον οἱ κατερόμενοι ἀπὸ τὸν ἔρωτα τῆς φιλολογικῆς

ἐργασίας ἐννοοῦν τὸ ὕψος τῶν δισκεδάσεων τοῦ εἶδους τούτου καὶ τὸ πάθος πού ἐμπνέουν αὐταὶ καὶ τὴν ἀπόλαυσιν πού παρέχουν· μόνον οὗτοι γνωρίζουν ὅτι, ἂν ἔλειπεν ὁ πάθος καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς διασκέδασεως τοῦ εἶδους τούτου, πολλὰ ἀριστουργήματα θὰ ἔλειπαν ἀπὸ τὸ ἀχανές μουσεῖον τῆς Τέχνης. Ἀλλ' ἡ διασκέδασις τοῦ κ. Πάλλης εἶναι μεταξὺ τῶν ἐκτάκτων τούτων ἡ πλέον ἐκτακτος. Διότι, διὰ νὰ τὴν ἀπολαύσῃ ἄδολον καὶ ἀνόθευτον ὁ ἀδιάλλακτος καὶ τῶν ἄκρων ζηλωτῆς μεταφραστῆς, καταλαμβάνετε ὅτι ἔπρεπε νὰ ἔχῃ καὶ φαντασίας δύναμιν καὶ θελήσεως ἐπιμονὴν ὄχι συνήθη; Μόνον ἰσχυρὰ φαντασία δύναται νὰ διαγράψῃ ἀπὸ τὸ κράτος τῆς πραγματικότητος καὶ νὰ θεωρήσῃ ὡς μὴ ὑπάρχουσαν τὴν πολυχρόνιον ἐργασίαν τῶν λογίων, τῶν σχολείων, τῶν ἐφημερίδων, τῶν βουλῶν, τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν τοιούτων, πρὸς παρέκκλισιν τοῦ ρεύματος τῆς γλώσσας ἀπὸ τῆς φυσικῆς του κοίτης καὶ θόλωσιν καὶ νόθευσίν του· μόνον ἰσχυρὰ φαντασία δύναται νὰ παρίδῃ ἀπολύτως τὸ ἱστορικὸν γεγονός τῆς τῆς αὐτῆς τροπῆς τῆς γλώσσας, ἀπέναντι τῆς λογικῆς ἀναπτύξεως αὐτῆς πού ἀναγνωρίζει, καὶ πρεπόντως, ὡς μόνον ἀληθινὴν καὶ σεβαστήν. Μόνον ἰσχυρὰ φαντασία, ἀρματομένη μετὰ τὴν συνείδησιν τῆς ἐπιστημονικῆς ἀντιλήψεως τῆς γλώσσας, δύναται ν' ἀντιτάξῃ παντελῆ καταφρόνησιν πρὸς τὰς μεταφυσικὰς φλυαρίας περὶ ἀναστάσεως ἢ ἀνασυστάσεως τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς, ὡς νὰ ἔχουν σχέσιν τινὰ οἱ φυσικοὶ πρὸς τοὺς πολιτικοὺς νόμους, πού δημιουργοῦνται, ταταργοῦνται καὶ ἀναδημιουργοῦνται, συμφῶνως πρὸς τὰς ἐκάστοτε ἀνάγκας. Καὶ ἀσυνήθως δόσεις θελήσεως ἀπαιτεῖται διὰ νὰ προγράψῃ τις ἀνεξαιρέτως κάθε «καλαμαρισμὸν ἀπ' τὴν ἄλλη πού γράφουν, τὴ νοθευμένη γλώσσα». Διότι κοινὰ εἰς τοὺς καλαμαρισμοὺς πού ἀλλοιώνουν ὅλους διόλου τὸν χαρακτήρα τῆς ἑθνικῆς γλώσσας καὶ δὲν συμβιβάζονται κατ' οὐδένα λόγον μετὰ αὐτήν κοινὰ εἰς τοὺς καλαμαρισμοὺς τοὺς ξένους καὶ τοὺς ἀχωνεῦτους καὶ τοὺς καλαμαρισμοὺς πού κυνηγοῦμεν ἀπὸ ἐπίδειξιν κακῶς ἐξασκουμένης ἑλληνομαθείας καὶ κακῶς ἐννοουμένης καλλιτεχνίας ὑπάρχουν φεῦ! οἱ ἄλλης φύσεως καλαμαρισμοὶ πού, ἢ ἀπὸ τὰ παράθυρα ἢ ἀπὸ τὴν θύραν, δὲν ἐξετάζω, ἀλλὰ βλέπω ὅμως ὅτι ἐτρούπωσαν μέσα εἰς τὴν καθημερινὴν ὁμιλίαν καὶ προσεκολλήθησαν ἐκεῖ ἀναποσπᾶστος καί, θέλομεν δὲν θέλομεν, δὲν ἠμποροῦμεν παρὰ νὰ τοὺς λαμβάνωμεν ὑπ' ὄψιν, καλαμαρισμοὶ εὐκολοσυμβίβαστοι, πού δὲν ἐπιφέρουν οὐδεμίαν οὐσιώδη ἀλλοίωσιν εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ἑθνικῆς γλώσσας πλὴν ἀνωμαλιῶν τιμῶν καὶ

ἐλευθεριοτήτων, πού ὑπευθυμίζουν τὴν ἀρχαίαν μητρικὴν γλώσσαν ἀσυγκρίτως περισσότερον ἢ ὅσον τὴν ὑπευθυμίζει ἡ λεγομένη καθαρῆ-ουσα. Οἱ εὐλογοφανεῖς δ' οὗτοι καλαμαρισμοὶ — πού ἴσως δὲν θὰ τοὺς διακρίνει αὐριον τὸ διομα τούτο πού τοὺς διακρίνει σήμερον — ἐπηρεάζουν ἐλάχιστα τοὺς τύπους τῆς γλώσσας, σχεδὸν οὐδόλως τὴν σύνταξιν, κυριώτερον δὲ ἐπηρεάζουν τὸ λεξικὸν αὐτῆς, ἂν καὶ ὁ δημοτικὸς χαρακτήρ τῆς γλώσσας, ὡς ἀποδεικνύει πρεπόντως καὶ ὁ κ. Ψυχάρης εἰς τὰ «ἱστορικὰ καὶ γλωσσολογικὰ ζητήματα» του, δὲν συνίσταται εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν χρῆσιν τοῦ δημοτικοῦ λεξιλογίου.

Ἀλλ' ἀκριβῶς ἐκεῖ ὅπου ὁ κ. Πάλλης ἐπιδεικνύει τὴν δύναμιν τῆς θελήσεώς του καὶ δὲν μεταχειρίζεται οὔτε μίαν λέξιν τῆς ἀρχαίας καὶ δὲν δανίζεται καμμίαν λέξιν ἀπὸ τὴν καθαρῆουσαν, ἐκεῖ κατὰ τὴν γνώμην μου, ἔγκεινται τὰ τρωτὰ μέρη τῆς μεταφράσεώς του, ἐκεῖ εἶναι ἡ ἀδυναμία του. Ἡ Ἰλιάδα τοῦ κ. Πάλλης, ἀκριβῶς εἶπειν, δὲν εἶναι μεταφρασις, καὶ εἶναι κάτι παραπάνω ἀπὸ παράφρασιν. Εἶναι ἀπόπειρα μετασχηματισμοῦ τοῦ ἀρχαίου ὁμηρικοῦ εἰς καθαρὸν νεοδημοτικὸν ποίημα. Δὲν λησμονῶ ὅτι ἡ φιλολογικὴ, οὐχὶ δὲ ἡ σχολαστικὴ μεταφρασις, καὶ προπαντὸς ἡ ἔμμετρος, ὅποιοιδήποτε καλλιτεχνήματος πού ἀξιοὶ κάπως τρηομένων τῶν ἀποστάσεων, νὰ ἀμιλληθῇ πρὸς τὸ πρωτοτυπον, εἶναι ἐξ ἀνάγκης καὶ πρέπει νὰ εἶναι ἐλευθέρως μεταφρασις· ἀλλὰ συγχρόνως νομίζω ὅτι τῶν ἐλευθεριῶν τούτων ὑπάρχουν ὅρια πέραν τῶν ὁποίων κινδυνεύει νὰ ὑποστῇ σημαντικὴν ἀλλοίωσιν ὁ χαρακτήρ τοῦ πρωτοτύπου, ἀλλοίωσιν πού ἠμπορεῖ νὰ προχωρήσῃ ἐνίοτε καὶ μέχρι παραφροσύνης. Μετὰ ὅλην δὲ τὴν κριτικωτάτην ἐρμηνείαν καὶ τὴν πιστὴν παρακολούθησιν τοῦ κειμένου ὁ κ. Πάλλης, μετὰ ὅλην τὴν καθαρὰν καὶ ἔντεχνον, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, χρῆσιν «τῆς γραμματικῆς, τοῦ συντακτικοῦ καὶ τῆς φρασεολογίας τῆς ζωντανῆς γλώσσας τοῦ ἔθνους», μ' ὅλον τὸ κάλλος τῆς ρυθμικῆς στιχοιουργίας του, διότι ἀκριβῶς ἠθέλησε ν' ἀποδώσῃ ὅλα τὰ ἐπίθετα καὶ οὐσιαστικά τῆς Ἰλιάδος καὶ ὅλα τὰ κύρια ὀνόματα τῶν θεῶν καὶ τῶν ἡρώων τῆς διαλέξεως καθαρῶς δημοτικῶν ἢ λαμβανομένων ἀπὸ τὸν λαὸν ἢ δημιουργομένων κατὰ μαθηματικὴν ἀναλογίαν, καὶ πρὸς τούτους διότι καὶ ἐννοίας ἀρχαίας ἀνέλαβε νὰ ἀποδώσῃ δι' ἐννοιών ὅπως νέων, ὁ κ. Πάλλης διατηρεῖ μὲν πολὺ τοῦ ἀρχικοῦ μεγαλείου τοῦ Ὀμήρου, ἀλλὰ τοῦ παρέχει ἐδῶ κ' ἐκεῖ μορφὴν κάπως ἀλλόκοτον. Καὶ εἰς τὸ ἀλλόκοτον τούτο γλυστρά συχιά, χάρις

εις την Λενιώ, τον Λυσία, την Ήβα, το Φτολεμαίο, το Βρυμέδο, το Μενέλα, τον Αλαμέμνο, τον Απόλλο, το Μενεστία, και χάρις εις λέξεις και εκφράσεις ως αγγελοκαμωμένη, βαφτισμένη, τσαρούχια, παπά Χρύσης, τουζλούκια, Έλιμπίσιος, παπαδιά της Άθηνας, καπετάνιος, κόρμι διαολεμένο, και άλλα ανάλογα, εκ των οποίων άμφιβάλλω άν κερδίξη τι ή έθνική γλώσσα, ή άν έρμηνεύεται ή άρχετυπος όμηρική χάρις, τοιουτοτρόπως μεταμορφωμένη φοβούμαι δεότι χάνει ό κ. Πάλλης, όσον και άν είργάσθη λογικώτατα και συνεπέστατα προς έαυτον και τας περι γλώσσης άρχας του. Περιέρχον δε είτε ότι εις την κατασκευήν του στοίχου ό κ. Πάλλης δέν ήκολούθησεν άπολύτως τό συστημά του, αλλά διέπλασε τον δεκαπεντασύλλαβον επί τό τεχνικώτερον και έλευθέρως άφήκε την φράσιν του ν' αναπτύσσεται εντός αυτού όχι κατά την αυστηράν μοιτοτονίαν του δημοτικού άσματος. Παρά πάντα ταύτα ή Ήλιάδα του κ. Πάλλη είναι φιλολογικόν έργον μεγάλης σημασίας, έργον με άπρόσωπον άπάθειαν, ως αντίλαλος όλοκλήρου λαού, και έν ταυτώ με προσωπικήν όλως συγκίνησιν, ως εκδήλωσις ιδιοφρεστάτου πνεύματος φιλοτεχνημένον, μέσα εις τό όποίον άπαντάτε ανά πάν φύλλον σχεδόν στίχους τοιαύτης δυνάμεως, ός ή τών κατωτέρω τυχαίως άπεσπασμένων :

Κι' όπως 'ς την πολυτάραχη άκρογιαλιά τό κήμα δίχως πλακώνει άνακοπή, βοιμάς σίν τό ξυπήσει, και 'ς την άρχή 'ς τό πλάγο φουσκώνει, μά κατόπι σπάει 'ς την ξηρα μονοκροίζοντας κι' όλόγρον 'ς τούς κάβους θεο' έβει καθώς έρχεται κορφοστρογγυλωμένο, κι' όξω άπ' τά σπλάγγνα του ξερνά της θάλασσας την άχρη, έτσι και τότ' άπανοίτοι τών Άχαιών οι λόχοι μ' άπόφαινε νά πάν διπρός 'ς τον πόλεμο κινούσαν. Και πρόσταζαν οι στρατηγοί καθένας τούς δικούς του κι' άφρονι οι άλλοι πήγαν—δε θά 'λεγεσ πως τόσος λαός όβόλογ' έχοντας κι' μι' φωνή 'ς τά στήθια— με πειθαρχίε κι' ήσυχι Κι' άπ' τά κορμιά όλονώνε άστράφτανε οι άρματοές που πήγαναν φορτώντας.

Και σα ζυγώσανε οι στρατοί με τ' άρματα 'ς τά χείρα, σήγνον τομάρια και σπαθιά, και σήγνον παλληκάκια χαλκοπλασμένα, και κοντά κοντά οι άγαλωμένες ήτανε άσπίδες, κι' άναψε μι' ταραχή μεγάλη. Και κλάμ' άκούς και παίτεια άντάμ' άντρον που σφάζον και σφάζονται κι' ή γής παντού 'ς τό αίμα κοκκυπούσε. Κι' όπως δυό ξεροπότιμα, άπ' τά βοννά σ' ν τρίζον, όίχρονν μαζί 'ς τη ζεματιά τά βρόχια νερά τους, άπό πλάτειά δυό στόματα μέσ' σέ βαθεά σκιμαδιά, κι' άκούει άλλωρα ό πιστικός τον κορότι πως 'ς τίς όάχες, έτσι κι' άνοιό, σών έσμηγαν, φώναζαν και χτυπιούνταν.

Όλοκλήρους στήλας μακράς ήμπορούσα νά γεμίσω παραθέτων στίχους ως αυτούς και άκόμη πλέον εύρύθμους και παραστατικούς. Και άν διέθετα περισσότερον χώρον θά παρέθετα, εις άντίδοτον τών μνημονευθεισών άνωτέρω άδυναμιών του κ. Πάλλη. πλήθος πλαστικωτάτων και εύτυχεστάτων εκφράσεων, που μόνον άπό τό μεταλλείον της ζωντανής γλώσσης του έθνους δύναται νά τας πορισθ ή ποιητής ως ό μεταφράσας με τόσην πρωτοτυπίαν την Ήλιάδα

(Άπό τά «Πρώτα Κριτικά» του κ. Κωστή Παλαμά)

Η ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΤΗΣ κ. ΦΩΚΑ

Κάθε φθινόπωρον και κάθε άνοιξιν αι Άθήναι εύρίσκονται πρό μεγάλου μουσικου γεγονότος, τό όποιον εις άλλην κοινωνίαν θά έπαρουσιάζετο υπό έπίσημον μορφήν δόξης. Και ή δόξα αυτή όφείλεται εις μιάν γυναίκα που κρύπτει θησαυρόν όλόκληρον μέσα εις τά φωνητικά της όργανα. Θησαυρόν που εκαλλιέργησε και καλλιεργει εις τρόπον ώστε άπό χρόνου εις χρόνον νά παρουσιάζεται διπλασιασμένος και νά προκαλή κατάπληξιν.

Δέν θά άριθμήσω έδω ούτε τά κομμάτια που έτραγουδήσεν ή κ. Φωκά εις τό τελευταίον κοντσέρτο της, ούτε τούς μουσικούς αίνωνας και τας σχολάς που διεσκέλισε μέσα εις δύο μόλις όρας. Δίν θά αναλύσω τό μουσικόν θαύμα που παρουσιάζει ή γυναίκα αυτή μέσα εις μιάν ζώνην διδακτικής άσχολίας και κόπων, που θά έξαντιούσαν κάθε άλλην και θά έλάττωναν επικινδύνως την φωνητικήν της ικανότητα. Περιορίζομαι μόνον νά την θαυμάζω κάθε χρόνον περισσότερο και νά θεωρω άλληνόν εντύχημα την μουσικήν δρασιν της εις τας Άθήνας.

Η σχολή της, ή τέχνη της, τό σύστημά της, αυτά τά τροπαιοίχα κοντσέρτα της, έν συναφεία με μιάν σοφήν διδασκαλίαν έδωσαν μιάν γιγαντιαίαν ώθησιν εις τό τραγοίδι, και έδημιούργησαν όδικούς κύκλους και όδικά τάλέντα, που θά έμεναν ίσως άγνωστα χωρίς αυτήν. Όχι βεβαίως διότι δέν υπάρχουν και άλλαι διδασκάλισσαι περιωπής, αλλά διότι με την έντασιν της μουσικής της ζωής ένθαρρύνει και κινεί εις άμύλλαν και εις φιλοδοξίαν.

ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ ΚΑΙ ΚΟΥΖΙΝΑ

Ποδίγγες. Ανακατώσατε εις μία λεκάνη 250 δρ. ψύχα ψωμί, τριμμένο, και περασμένο άπό σήτα, 150 δρ. βασιλικό πάχος βόειον ψιλοκομένο και τριμμένο με λίγη φαρίνα. 150 δρ. σταφίδες ραζακίες χωρίς κουκούτσια και 150 δρ. σταφίδες Κορίνθου, ένα ποτήρι κρασι μαυροδάφνης ή γλυκό όπως δήποτε. ένα ποτηράκι ρακί, 70 δρ. ψιλή ζάχαρι, τό έξωτερικό κίτρινο μισού λεμονιού 10 δρ. κανέλλας ψιλοκοπανισμένης. 5 δρ. άλάτι και 4 όκόκληρα αυγά. Ανακατώσατε όλα αυτά μαζί και

προσθέσατε όλίγον κατ' όλίγον τόσο γάλα, ώστε τό μίγμα νά σχηματισθ ή μάλλον ρευστό. Βουτυρόνετε καλά μία κατσαρόλα ή μεγάλες φόρμες και ψήνετε μισή ώρα εις φούρνου μέτριον.

Σάλτσα πουδίγγας. Βάλετε εις κατσαρόλιτσα 50 δρ. φρέσκο βούτυρο, 20 δρ. κοκκισμένη ζάχαρι. 5 δρ. κανέλλα, όλίγο ξυσμένο κίτρινο λεμονιού, μι' πρέζα φαρίνα, και ένα ποτηράκι κρασι μαυροδάφνης ή ό τι δήποτε γλυκό. Ανακατόνετε εις σιγαλήν φωτιάν όσον νά δεση. Την σερβίρετε με την μπουτίγκαν σας.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1915

1-15 Ιανουαρίου 1915 Αριθμός 1056.

Νέον έτος.— Αί Έλληνίδες εις τον πόλεμον.— Τό άσπρο τριαντάφυλλο (Μαία).— Τό Λυκείον του Παρισιού.— Η προσινάδα και αι γυναίκες.— Ο καθρέφτης.— Ο Έλλην Μαρινέτι.— Τα παιδικά δωμάτια.— Η κυρία de Lamartine.— Γεράσιμος Μαρκοράς.— Συνταγαί.

15-31 Ιανουαρίου 1915 Αριθμός 1057

Ματαία θυσία.— Αί Έλληνίδες εις τον πόλεμον.— Τό άσπρο τριαντάφυλλο.— Άπό τον θάνατον του Μαίτεργιγ.— Βαρέγχα Όλέσοβα.— Γεράσιμος Μαρκοράς.— Παιδικαι αυτοκτονίαι.— Πώς πρέπει νά αγαπάμεν.— Συμβουλαί.— Συνταγαί.

1-15 Φεβρουαρίου 1915 Αριθ. 1058.

Ημείς οι μικροί (Κ. Π).— Αί Έλληνίδες εις τον πόλεμον.— Η νέα μητέρα.— Φλωρεντία Φουντουκλή.— Άπό την όμιλίαν της κ. Καζαντζάκη.— Περὶ ύπνου και όνειρων.— Τό άσπρο τριαντάφυλλο.— Βαρέγχα Όλέσοβα.— Η Τρισεύγηνι του Παλαμά.— Όμιλ'αι.— Συνταγαί.

15 28 Φεβρουαρίου 1915 Αριθ. 1059

Όμιλία της κ. Κ. Παρσέν.— Η έορτή της επισήμου ενάρξεως των εργασιών του Πατρο. Συνδέσμου.— Η κ. Βιργινία Μπενάκη.— Pierre de Coulevain.— Η κ. Ιουλία Στρέιτ.— Τό άσπρο τριαντάφυλλο.— Βαρέγχα Όλέσοβα.— Γεράσιμος Μαρκοράς.— Όμιλ'αι του Λυκείου των Έλληνίδων.— Αντεπιστέλλοντα Λυκειου Πατρών.— Συνταγαί.

1-15 Μαρτίου 1915 Αριθμός 1060.

Έκοσι έννέα έτη.— Αμαρτολή.— Αικατερίνη Λασκαρίδου.— Η Α. Β. Υ. ή πριγκίπισσα Έλένη κατ' τον πόλεμον.— Τό άσπρο τριαντάφυλλο.— Η έορτή του Λυκειου των Έλληνίδων.— Πώς πρέπει νά είναι ό δάσκαλος.— Βαρέγχα Όλέσοβα.— Pierre de Coulevain—δος Έλμίνας Ζάννου.— Γεράσιμος Μαρκοράς.— Συνταγαί.

15-31 Μαρτίου 1915 Αριθμός 1061.

Η πολιτική και αι γυναίκες.— Ο Βιολίστης (ποίημα).— Έλμίνια Νάζου.— Πατριωτικός Σύνδεσμος.— Τό άσπρο τριαντάφυλλο.— Η ζήλεια της Στέλλας.— Ο Μαυρίσιος Μπαρρές υπέρ των έν Γαλλία εκκλησιών.— Ο Φεμινισμός.— Γεράσιμος Μαρκοράς.— Η συνανλία της κ. Νίνας Φωκά.— Βιβλία.— Συμβουλαί.— Συνταγή.

1-15 Απριλίου 1915 Αριθ. 1062.

Αί Έλληνίδες εις την πνευματικήν ζωήν.— Η κ. Χαρίκλεια Μπαλταζή.— Πώς έγινε δημοσιογράφος.— Άνοιξη (ποίημα).— Τα κόλμβια του σημαγμένου τάφου.— Ο Μαρτίου (Βιολέττα).— Τό άσπρο τριαντάφυλλο.— Τό ρόδο.— Τα χειλόνια μου.— Ο Λασκαράτος και ή σατυρική ποίησις.— Βρυσούλα.— Αί γυναίκες των Ίνδων.— Συνταγαί.

15-30 Απριλίου 1915 αριθμός 1063.

Τό διπλούν θαύμα.— Η κ. Ειρήνη Καλογρηή.— Έπτά ήμέραι υπό τον βράχον του Άθωνα.— Η κ. Σταθάτου.— Η κ. Έριέ (πα-

ράφρασις Cyl Maupassant). — Ἡ Παναγία ἐργεῖται. — Τὸ ἄσπρο τριαντάφυλλο. — Μητέρες καὶ παιδιὰ. — Σαρκῶ Λεοντιάς. — Ἡ φετεινὴ μόδα. — Θέατρα. — Συνταγαί.

1-15 Μαῖον 1915 ἀριθμὸς 1064.

Περιεχόμενα: εἰς τὴν ζωὴν καὶ εἰς τὸν θάνατον. — Τὸ παιδοτροφεῖον. — Σαρκῶ Λεοντιάς — Ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὅρος. — Ἡ βασιλοπούλα καὶ ὁ τραγουδιστής. — Τὸ ἄσπρο τριαντάφυλλο. — (Μητέρα καὶ παιδαγωγός). — Τί εἶναι φεμινισμός; — Θέατρα. — Συνταγαί.

15-31 Μαῖον 1915 ἀριθμὸς 1065.

Τὰ βιβλία τῶν παιδιῶν. — Εἰρήνη Λαχανᾶ Οἰκονομίδου — Ἡ ἔορτὴ τοῦ Λυκείου Πατρῶν. — Ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὅρος. — Πολυλᾶς καὶ Καλοσογῶρος. — Ἡ νίκη τοῦ Ρήγα. — Τὸ ἄσπρο τριαντάφυλλο. — Ἡ Δόξα. — Συνταγαί.

1-15 Ἰουνίου 1915 ἀριθμὸς 1066

Ἀπὸ τὸ ταξίδι μου. — «Αἱ Πάτραι». — Ἡ πρόεδρος τοῦ Λυκείου Σύρου. — Ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὅρος. — Ὁ γάμος τοῦ λοχαγοῦ Λαρέ. — Ἡ παλαιὰ λιθογραφία. — Ψυγὴ καὶ ἀστέρι. — Ἡ Καλλιόπη Κεχαγιᾶ. — Τὸ ἄσπρο τριαντάφυλλο. — Ἐντυπώσεις ἀπὸ τὴν ἐκθεσιν. — Πολυλᾶς καὶ Καλοσογῶρος. — Θέατρον. — Συνταγαί.

15-30 Ἰουνίου 1915 ἀριθμὸς 1067.

Αἱ Ἑλληνίδες διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ Βασιλέως. — Γυναῖκες κουρείς. — Ἡ κ. Ἀλεξ. Καλλιγᾶ. — Ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὅρος. — Ἀπὸ τὸ ταξίδι μου. — «Αἱ Πάτραι». — Τὸ ἄσπρο τριαντάφυλλο — Πῶς ἔγεινα δημοσιογράφος. — Πολυλᾶς καὶ Καλοσογῶρος. — Ἐρανος τῶν Ἑλληνίδων.

1-30 Αὐγούστου 1915 ἀριθμὸς 1068.

Ἡ θλιβερὰ ἡμέρα. — Αἱ δύο πορθένοι. — Ανθρωπότης — Ἐνας χορός. — «Αἱ Πάτραι». — Ἀττικὸ Φεγγάρι. — Τὸ ἄσπρο τριαντάφυλλο. — Θεῶνος μάνας. — Ἀπὸ τὴν ὁμιλίαν τῆς κ. Κ. Παρρέν πῶς ἔγεινε δημοσιογράφος. — Πολυλᾶς καὶ Καλοσογῶρος. — Θέατρον. — Συμβουλαί. — Συνταγαί.

1-15 Σεπτεμβρίου 1915 ἀριθμὸς 1069

Εἶναι μισογυνισμός. — Ἐντυπώσεις ἀπὸ ἕνα κλωστήριον. — Ἡ ἐπιστροφὴ τῶν γυναικῶν. — Ἀπὸ τὰς Πάτρας. — Τὰ παιδιὰ τῶν ἐπιστράτων. — Τὰ πρῶτα μέτρα τοῦ Συνδέμου τῶν Ἑλληνίδων. — Τὸ ἄσπρο τριαντάφυλλο. — Ἡ συνέντευξις. — Πολυλᾶς καὶ Καλοσογῶρος. — Θέατρον.

15-30 Σεπτεμβρίου 1915 ἀριθμὸς 1070

Αἱ γυναῖκες εἰς τὰ τραῦμα. — Ἀπὸ τὰς Πάτρας. — Οἱ μεγάλοι κίνδυνοι. — Ἡ Συνέντευξις — Στὸν ἴσκιον τοῦ Πεύκου. — Τὸ ἄσπρο τριαντάφυλλο. — Πολυλᾶς καὶ Καλοσογῶρος. — Ἡ μόδα. — Συνταγαί.

1-15 Ὀκτωβρίου 1915 ἀριθμὸς 1071

Τὰ παιδιὰ γιὰ τὰ παιδιὰ. — Ἡ λύπη τῆς Αἰλίκας. — Αἱ τελευταῖαι ἡμέραι μὲς Αὐτοκρατείας. — Ἡ δράσις τοῦ Λυκείου διὰ τοὺς ἐπιστράτους. — Ἀπὸ τὰς Πάτρας. — Ἡ δράσις τοῦ Πατριωτικοῦ Συνδέμου. — Ὁ Φλοῖσβος. — Τὸ ἄσπρο τριαντάφυλλο. — Στοχασμοὶ τῆς νύκτας. — Πολυλᾶς καὶ Καλοσογῶρος. — Ἡ ἐργασία τοῦ Λυκείου ὑπὲρ τῶν μικρῶν τῶν ἐπιστράτων. — Νοικοκυριὸ καὶ κουζίνα.

15-31 Ὀκτωβρίου 1915 ἀριθμὸς 1072

Αἱ Σερβίδες (κ. Κ. Παρρέν). — Πολιτικὰ μνημόσυνα εἰς τὴν μνήμην τῆς μάρτυρος Miss Cavell. — Ἀπὸ τὰς Πάτρας — Τὸ ἐν Χάγγη διεθνὲς συνέδριον τῶν γυναικῶν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης. — Γυναῖκες συγγραφεῖς. — Ἐνας περίπατος. — Τὰ νερατζάνθια. — Τὸ ἄσπρο τριαντάφυλλο. — Πέσε χιόνι. — Ἐμμανουὴλ Ροΐδης. — Τὸ δῶρον τῶν παιδιῶν. — Γυναῖκες παρασημοφορούμεναι. — Πρὸς τοὺς καλλιτέχναις. — Νοικοκυριὸ καὶ κουζίνα.

1-15 Νοεμβρίου 1915 ἀριθμὸς 1073.

Αἱ γυναῖκες μετ' ὀπισθεν ὑπηρεσίαι. — Ἀπὸ τὰς Πάτρας. — Γονεῖς καὶ παιδιὰ. — Ἐνα ψέμμα. — Ἡ συναυλία τῆς κ. Νίνας Φωκᾶ — Αἱ γυναῖκες εἰς τὸ θέατρον καὶ εἰς τὴν ποιήσιν — Τὸ ἄσπρο τριαντάφυλλο. — Ψυχᾶρης. — Νοικοκυριὸ καὶ κουζίνα.

15-30 Νοεμβρίου 1915 ἀριθμὸς 1074.

Τὸ ναγάγιον τῶν εἰρηνοφίλων. — Ἡ ἀνατροφή καὶ ἡ οἰκογένεια. — Τὸ φρετισμένο παράθυρο. — Αἱ γυναῖκες εἰς τὸν πόλεμον. — Ἀνθῆ. — Τρεῖς ἀδελφές (ποίημα). — Τὸ ἄσπρο τριαντάφυλλο. — Ὁ Πάλλης καὶ ἡ μετάφρασις τῆς Ἰλιάδος — Ἡ νῆσος τῆς Ἀφροδῆτις. — Ἡ μόδα.

1-30 Δεκεμβρίου 1915 ἀριθμὸς 1075.

Τὸ ἔτος 1915. — Ματωμένα χριστούγεννα. — Αἱ γυναῖκες κατὰ τὸ 1915. — Ἑλληνίδες κατὰ τὸ 1915. — Γυναῖκες ἐπιστήμονες. — Μία δύσις. — Τὸ ἄσπρο τριαντάφυλλο. — Ὁ Παράδεισος τῶν Γάτων — Ὁ Πάλλης. — Ἡ συναυλία τῆς κ. Φωκᾶ. — Συνταγαί.